

Nyugatplusz

VI. évfolyam 2. szám

ALAPÍTÓK: RAFFAI FERENC, SZABÓ ZOLTÁN ATTILA (FŐSZERKESZTŐ)
 FŐVÉDNÖK: **KONYÁRI JÁNOS** • ARCULAT: KOVÁCS GÁBOR

újnyugat

IRODALMI KÖR

Fátima Queiroz, John M. Bennett, Jelili Atiku, Elena Marini műveivel

CSONTOS MÁRTA: Rózsakert • ZALABA ZSUZA: Bennünk • SZÜGYI ZOLTÁN: A jó gondnokról • SZEPE ERIKA: Schubert • TÓZSÉR ÁRPÁD: Ujjával ír vala a földre... II. • HORVÁTH GÁBOR MIKLÓS: szent • BÍRÓ JÓZSEF: Agatha Christie... –, hogy • BÍRÓ KINGA: A pók • VÖRÖS ISTVÁN: Drótszonettek • BODA ZSUZA: Antitézis • NOVÁK VALENTIN: Olvadás • DEBRECZENY GYÖRGY: a festészet • FILIP TAMÁS: Élő múzeum • HEKL KRISZTINA: Pengeélen • MOLNÁR JÓZSEF: „Akit a mozdony füstje...”

Kisteleki Dóra illusztrációja
 (Szügyi Zoltán: A jó gondnokról – 6. oldal)

VARGA IMRE

Virág, szavak

Akácvirág hull.
 Nem kell a szó és vers sem
 csendtől a csendig.

A Nyugatplusz
 megjelenését támogatja:

BUDAPEST

HU ISSN 2064 2458

Ára: 950 Ft

BUDAPEST
Budapest Főváros Önkormányzata

MOLNÁR-C. PÁL
Múterem - Múzeum

Legendák színháza

Az Újnyugat Irodalmi Kör irodalmi szalonja

Művészeti vezető: **Szabó Zoltán Attila**

2018. június 8. (péntek) 18:00

a múzeum kertjében, a Ménesi út 65-ben:

A nagy Karinthy-kalandtúra

zenés felolvasószínház a Talány Akusztikkal

Korponay Zsófi • Blazsovszky Ákos • Zöld Csaba

Vendég:

Krizsán Edith, női nemzetközi sakkmeister

Tompa János, nemzetközi sakkmeister

Házigazda:

Csillag Péter, a Molnár-C. Pál Múterem-Múzeum vezetője

Horváth Gábor Miklós, költő

A premier után:

sakk-szimultán és díjnyertes pálinkák kóstolója!

E-mail: info@mcpmuzeum.hu

Az előadás ingyenes!

EZER JÓ

Rózsakert 1. (Csontos Márta)
Zseboroslán (Kéringér Gábor)
Bennünk (Zalaba Zsuzsa)
töpi (Horváth Gábor Miklós)
Mindketten (Vladimír Holan)
A jó gondnokról, A gondnok dolgairól,
A gondnok tisztálkodásáról (Szűgyi Zoltán)

MESEBESZÉD

Schubert (Szepes Erika)

KILÁTÓ

A Nyugat Plusz vendégei: Fátima Queiroz, John M. Bennett,
Aarón Flores, Jelili Atiku, Avellino de Araújó, Elena Marini.

ESSZÉ

Ujjával ír vala a földre... II. (Tózsér Árpád)

VADNYUGAT

Mégis ... mintha sövény mögül ... (Kóbor Adriána)
Ami nincs, és ami van (Szilágyi József)
Agatha Christie ... -, hogy (Bíró József)
Elmélet (Szauer Ágoston)
A pók (Bíró Kinga)
Aki nincs fent a Facebookon (Hartay Csaba)
szent (Horváth Gábor Miklós)
Utópia, avagy a függőségről (Kéringér Gábor)
Arany posztjához Kondor mégsem szól
hozzá a fészen (Vass Tibor)

4 A múlt idő bére (Boda Zsuzsa)
Fájdalom villáma (Gulyás Miklós Csaba)
Drótszonettek (Vörös István)
Antitézis (Boda Zsuzsa)
Kapitány, Hajoács (Babics Imre)
forradalom előtt (Gyukics Gábor)

MANÉZS

7 Tégörbítőknék (Morkoszt Tamás)
Olvadás, (Novák Valentin)
12 Meg sem szólal (Zalaba Zsuzsa)
Gömbhéjak (Szauer Ágoston)
Megérkezés (Juhász Zsuzsanna)
16 Ma még... (Szepesi Zsuzsanna)
Rózsakert 3. (Csontos Márta)

LÁTÓTÉR

a festészet (Debreczeny György)
Élő múzeum (Filip Tamás)
A parkban, 1910-ben (Draskóczy Ágnes)
Pengeélen (Hekl Krisztina)
Rejtő Jenő – újratöltve (Gaál Tibor T-Boy)

IRODALMI EXPRESSZ

„Akit a mozdony füstje...” (Molnár József)

31

36

39

Nyugatplusz 22.

Független szépirodalmi folyóirat

VI. évfolyam 2. szám · 2018 Nyár

Fővédnök: Konyári János 1951-2017
Alapító-főszerkesztő: Szabó Zoltán Attila
Alapító-lapigazgató: Raffai Ferenc
Művészeti vezető: Kovács Gábor
Olvasószerkesztő: Spangel Péter
Grafika: Kisteleki Dóra

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:

Petőcz András (elnök), Bolemant László,
Kálloy Molnár Péter, Bíró József (Kilátó)

Szerkesztőségi e-mail (írásművek
küldése): happycaroffice@gmail.com
Szerkesztőségi e-mail (lappal
kapcsolatos információk):
nyugatplusz2012@gmail.com
**Külön köszönet Miske Emőnek és
Gulyás Györgynek.**

Felelős kiadó: EREF Hírügynökségi,
Szolgáltató és Kereskedelmi Betéti
Társaság (1103, Budapest, Noszlopy
utca 52. I/3.)

Kapcsolat: erefbt@gmail.com

Az Újnyugatos művészek fogadóórja:
minden hónap utolsó péntekén 16
órától a Hadik Kávéház újnyugatos
törzsasztalánál.

A Nyugat Ma első száma 2010. október
23-án jelent meg. © Szabó Zoltán Attila
Az Újnyugatos Irodalmi Kör alapítása:
2012. november 12.

Nyomdai munkák: Tama Solutions Kft.
Terjesztés: Lapker Zrt. (1097 Budapest,
Táblás u. 32.)

Kiemelt terjesztési pontok: Lapker Zrt.
országos hálózata, Írók Boltja.

Az áruhelyek részletesen megtalálhatók
a lap Facebook oldalán.

**Előfizetéssel és terjesztéssel
kapcsolatos egyéb információ:**
nyugatplusz2012@gmail.com

HU ISSN 2064-2458

A **Nyugatplusz** következő száma
2018. szeptember 4-én jelenik meg.

Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. A folyóiratban megjelentetett művek csak a szerző, illetve a kiadó írásbeli engedélyével sokszorosíthatók. Ez a nyilatkozat a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény 36. § (2) bekezdésében foglaltak szerint tiltó nyilatkozatnak minősül.

CSONTOS MÁRTA Rózsakert 1.

A rózsában az illat küldetés,
lélegzet a felhő peremén,
zavarbaejtő tisztaság,
lepkeszárny – villanás
Isten tenyerében.

Én pedig leások a mélybe,
hogy feltárjam a titkokkal
teli ürességet – oda, ahol
a csendbe hempergetett
igazság lakik, de nincs ütős
trükköm a felderítéshez,
jobb, ha menekülök a
letaposott ösvényeken.
Közben a hajnali feltámadás
világosságában megrajzolódnak
a virágok és a fák. Csend van.
Csak a babérfa árnyékában
mosolyog Daphne biztatóan,
s az ősi, újra-kihantolt legendában
nem kell semmit sem magyarázni.

KÉRINGER GÁBOR Zseboroszlán

Éjjel vadásztam.
Zsákmányom
szaftos szöcskeláb,
reggelig
harmatot vedeltem.
Most pihenek
levél hónaljában
– pitypangsörény, lepkefog –
reszkess,
ha támadok!

BOLYHOS
PÁLINKA

Minden cseppjében gyümölcs

www.bolyhos.hu

ZALABA ZSUZSA

Bennünk

Fényt osztok és fényt gyűjtök.
Tegnapokból láncot fűzök.
Kifeszítem a pillanatot,
Így lesz örök, ami adott.

Tenger alján, homokmezőn.
Korallok közt lépeget,
Aki öt megtalálja, lélekbúvár,
Ki jól ismeri a földet, eget.

Kiskanállal vagy vödörrel
Merd csak bátran a végtelent,
Vegyél el belőle s tégy hozzá,
Mert aki esendő, az is teremt.

Kifolyni a térből,
Hozzánóni a mindenséghez.
Istent látni a játszótéren,
Csónakjában mindig evez ...

Bennünk
Csakis bennünk

HORVÁTH GÁBOR MIKLÓS

töpi

ugye emlékszel a régi szép időkre
mikor édesanyád töpörtyűt készített
a hatalmas fehér zsírszalonna táblák
apró aranybarna töpörtyűvé sülték
az ósrégi öntöttvas serpenyő alján
a hadművelet ezzel még nem ért véget

a krumplinyomóba helyezett cafatok
megszabadulva az utolsó csepp zsírtól
szinte papírvékonyan vándoroltak át
egy tálba ahonnan friss kenyérre téve
sózva langyosan falatozni lehetett
kész a töpi hallatszott a konyhából a

várva várt szózat a szobából azonnal
a gőzölgő tál mellett termett a család
töpi lettem mondta édesanyád és te
hirtelen nem tudtál mit kezdeni ezzel
az információval élete végén
ezzel lepte meg az anya költő fiát

VLADIMÍR HOLAN:

Mindketten

Van félcipő, van orgona s van megálló.
Arcunk a könnyek előhívó vizében ázik.
Vissza, hogy előre? A jövőnk, a múltra váró?
A vágy csak jelre, a szerelem szóra áhít?

Sötét szintaxis alatt baltasebek a falon.
Fa nőtt fel belőlük ott vagy az ember?
A vérontás helyén a végzet hordója kong.
A szerelem jelet akar. A vágy közvetlen.

Varga Imre fordítása

SZÚGYI ZOLTÁN

A jó gondnokról

a jó gondnoknak
minden mástól megkülönböztetett
köpenye van –

– jó gondnoki köpeny

a jó gondnoki köpeny
bal felső zsebében
mindeniknél másabb
az odahelyezett toll is –

– jó gondnoki toll

a jó gondnoknak gondjai is
teljesen másak
s gondjairól maga gondoskodik

a jó gondnok
csak
jó gondnoki lelkét
őrzi
az
örökkévalóságnak

A gondnok
dolgairól

a gondnok felkel
hőrpint kávéjából
kilép szobájából

szemrevételezi az éppen
új évszakba hajló napot
megnyugodva konstatálja:
ez éjjel is minden
éppen csak annyit változott
mint ő maga

számba veszi teendőit

s miután tudja:
minden hiábavalóság

gondosan nekilát
hogyan betöltse a törvényt

A gondnok
tisztálkodásáról

a gondnok kezébe veszi
a caola szappant
és kiáztatja kezeit

langyos fürdőben lábat mos

frissen öntött vízben
meríti meg
egész napos gondot hordozó
arcát

azután

maga elé teszi
a könyvet
és még hosszan
hosszan
tisztálkodik

SZEPES ÉRIKA

Schubert

Gyermekeimnek

Ülünk az ember által elérhető magasság szintje alatt két emelettel, de nem valami természeti csoda felé kapaszkodva rogytunk le a kívánt csúcshoz elérése előtt, hanem – mert ide szolt a jegyünk. Ide, a sosem hallott Münchenmusik nevű zenepalota ötödik emeletére, a csúcshoz a hetedik emelet. Az épület, túlzások nélkül, csoda. Belülről csak fából készült épületelemeket látni: lépcsőket, korlátokat, beltéri ajtókat – sehol egy fölösleges díszítmeny, faragvány –, ettől egyszerre van valamilyen archaikus és nagyon modern sugárzása az épületnek. A koncertterem akusztikai berendezése vitorlákra emlékeztető, hatalmas faelemek és feszített dongák kompozíciója, ami – mert zenehallgatás közben volt módunk meggyőződni róla – tökéletesen működött: a mi magasságunkból nemcsak látni lehetett a mélyben tevékenykedő zongoristát, de hallani is.

S hogy miért is ülünk ebben az elsőre is otthonos, melegséget árasztó fa-remekműben? Ezt így, visszagondolva, máig sem tudom megérteni, pedig az egész utazás saját életem darabkáit állítja egymás mellé, álomfény messzeségből. Ha pusztán a tényközlésre szorítkoznánk, ennyi történt: betöltöttem hetvenedik évemet, és a gyermekeim – ma már maguk is régóta szülők – megajándékoztak egy dossziéval, pontosabban azzal, ami a dossziében rejtőzött: két hangversenyjegy Münchenbe, a Münchenmusik nevű intézménybe, *Daniel Barenboim* Schubert-koncertjére; mellette vonatjegyek oda-vissza, szállodai szobák foglalva mindkettőnknek, tehát nekünk semmi más dolgunk nem maradt, csak el kellett utaznunk Münchenbe. Az még mindig a tényközléshez tartozik, hogy meglepetésemben lezöttyentem egy székre; az viszont már a tény és az álomfény-messzeség keveredése, amikor végre felfogtam az ajándék nem hétköznapi jelentőségét, egyrészt, hogy a gyermekeim ilyen mesés ötlettel álltak elő, másrészt, hogy a tény maga milyen emlékképeket állít egymás mellé: *Barenboim*, *Schubert* és a két nagy posztumusz

szonáta. Mert az ajándék az emlékképektől vált önmagán túlmutatóvá.

Míg el nem következett az ideje, sem az emlékképek, sem az utazás nem kötötték le hétköznapi gondolataimat. Akkor éreztem igazán, hogy most valami rendkívüli történik, amikor már a vonaton ültünk. Akkor észleltem azt a különös jelenséget, hogy a vonatablakból kitekintve nem én látok rá a tájra, a fenyvesekre és a szélkerekekre, hanem az emlékképek kúsznak be a jégvirágos ablakon keresztül. Az első jégvirágos látványban gimnazistaként látom magam, matrózból és sötétkék rakott szoknyában, fehér térdzokniban ülök egy zongora előtt, és mellettem, ugyanilyen személyiségrejtő egyenruhában Hanna, a legjobb barátnőm, akivel kényszerűségből indultunk az iskolai kamarapartner, a zongoratanárnő kitalálta, hogy játszunk négykezeset, és rögtön adta is a kottát: *Schubert* *Katonainduló*, négy kézre. Egymásra néztünk, elfintorodtunk: ki a fene játszik kamaszkorában *Schubert*-et? – de szorgalmasan megtanultuk. Közben jókat röhögöttünk, amikor valamelyikünknek át kellett nyúlni a másik kezén, vagy amikor összeütközött a könyökünk, de hát katonásan megtanultuk, és katonásan el is játszottuk.

Akkortájt mi egészen más indulókra masíroztunk: a Madrid határára, a Warszawiankára, az Amuri partizánokra, meg a többi, talán csak a nosztalgia által megszépített munkásmozgalmi dalra. (Nagyon igaza volt

annak a haszonleső vállalkozónak, aki felismerte a múltbéli távolság bearanyozó erejét, és két magnókazettában kiadta *The Best of Communism* címen ezeket a dalokat. Igaza volt: valóban ezek voltak a korszak legjobb emlékei.) Az iskolai verseny első díját nyertük el vele, 1-1 Schubert-kottát. Amit – ahogy egymásra nézve láttuk – soha nem fogunk kinyitni. Így is történt. Pedig éppen akkortájt dívott a Schubert-dalok iránti új örület: Dietrich Fischer-Dieskau tolmácsolásában illett elájulni a Vadrózsára, a Rémkirályra, e két tartalmi végpont közti szövegek megzenésítéseire.

Az iskolatársak is csúfolódtak, ujjal mutogattak rám: mindenki tudta, hogy én zenében csak a B-betűsöket kedvelem, és csak őket vagyok hajlandó játszani: Bachot, Beethovent, Bartókot – és a Beatleseket. (A b-betűs névsor felállítására a *Love story* lázadó kamaszlány főhőse ihletett.) Ezt akkor nagyon avantgárdnak találtam, és ahol hozzájutottam – iskolában, otthon, kultúrtermekben –, bőszen csapkodtam a „legfűlháborítóbbat”, Bartókot. Ezt Nánberván nagyon kedvelte, és büszke is volt rám. A harmincéves iskola-találkozón Nánberván egy volt osztálytársa meg is kérdezte: – Rika, te még mindig csak Bartókot játszol? (Ez volt a radnótis becenevem.) Szegény Zoli, gyomron vágott a régen hallott névvel, de hát nem tudhatta, hogy az én zongorajátékomban a gimnázium óta paradigmaváltás történt (ezt a szót is nagyon avantgárdnak találtam).

Avantgárd kamaszéveim első számú áldozatai a szüleim voltak. Anyám kénytelen volt Szundi-füldugóval elrekeszteni a hallójáratát, apámnak – és ez irigylendő előnyek számított – botfüle volt, és dallamokat ugyan nem, és Bartók esetében legalábbis a konszonzancia hiányát, de a hangerőt mindenképpen érzékelte. Én igyekeztem ezt a képességét ki-elégíteni.

Schubert mindaddig volt északfény-meszszeségben tőlem, amikor egyszer, már jóval a zongorázós korszakom után, nem kaptam egy telefont:

– Ha átjössz, kapsz egy mandulás piztrángot.

Imádtam a szeletelt mandulával panírozott piztrángot, a szokott helyünkön moszkvai mártással, azaz kaviáros majonézzel. De

most nemcsak táplálkozási eseményre voltam hivatalos, hanem egy kedves ötletre is: a tényéren először egy lemez jelent meg, Schubert Piztrángötösével és egy rátűzött kis zacskó sósmandulával. Eddig az aperitív-ként tálalt lemezig nemigen szerettem a kvintettet, már csak azért sem, mert az abszolút zene bűvöletében – ez is egyfajta avantgárd póz volt – utáltam a programzenét, mint a romantikának az alacsony közönségigényt leginkább kielégítő találmányát, nem tudván, hogy éppen ez volt a forradalmi tette a klasszikussal szemben, és átfutván hiányos zenei emlékezetemen, azért az eszembe jutott, hogy Beethoven is írt dalokat. De az más: ő b-betűs volt. Azt hittem, hogy csak az elvont, értelemre ható és analízist megkívánó zene az értékes. De az avantgárd értékrendet azonnal kiütötte a Piztráng. Meg a mandula. Másik programzenéjét, *A halál és a lányka* kvartetten nem szerettem, a dalt még kevésbé – riasztott a téma. Akkor még nem tudtam, hogy a Schubertet leginkább gyötrő szorongást hallom.

Állítólag az ember hétvétenként levedli a bőrt, talán nekem is szükségem volt – ha nem is éppen hétvétenként – a bőrrel együtt az ízlésváltásra (és érzelemváltásra) is.

Unokahúgom esküvője forró augusztusban volt. Mindenkiről lemállott nemcsak a smink, de az elegáns esküvői öltözet is, oltalomért a templomba menekültünk, ahol legalább 15 Celsius fokkal volt hűvösebb. A ceremónia részeként felzengett összes sípjával az orgona, majd egyszer csak a sok szólam fölé egy magas, üveghang tisztaságú ének indult el. A darabot nem ismertem, a szövegből rájöttem, hogy egy *Ave Mariát* hallok, de hogy kinek a megzenésítésében, azt nem tudtam. A szférák zenéje volt.

– Schubert – suttogta sógorom, aki énekes volt. Ez felért egy hasba szúrással. Ez a tündökletesen fénylő, éteri, emelkedett, áhítatos, de mégis emberi zene – Schubert? Akit én – meggyőződéseim ellenére – kezdtem megszeretni? De ez itt már nem pusztán megszeretés volt. Szerelem az első periódusra.

Ettől kezdve énnálam karácsonykor nem az *O, Tannenbaum* vagy a *Kiskarácsony*, *Nagykarácsony* szól, hanem Schubert *Ave Mariája*, *Maria Callas* soha újra nem születő hangján.

1978-ban meghalt Ortutay Gyula. Megítélése körül mindmáig viták vannak, de a halál ideiglenesen kibékíti a békétlenkedőket, és bánatos-bús egységbe forrasztja. Ez történt Ortutay temetésén, majd a halála utáni megemlékezésen, a tudományos akadémia dísztermében. Sok-sok unalmas, kenetteljes, olykor átlátszóan hamis beszéd után fellépett a dobogóra apósom, Tátrai Vilmos a vonósnygyesével, és egy plusz taggal, a csellista Szilvász Lászlóval. Leültek, huzigálták maguk alatt a székeket, hangoltak, nyöszörögtették a vonót, majd csend. És a csendben megzendült a levegő, halálos szomorúsággal árasztotta el a termet. Apósom sajátos, deklamáló dallamvezetése mintha fájdalmas panasszal, emberhangon szólt volna, de valami olyan méltósággal, hogy észre se vettem, hogy csorog a könny a szememből. Egy tétel volt csak, ami után megkérdezték tőlem, hogy rokona vagyok-e Ortutaynak, merthogy sírok. – Neki nem – mondtam csodálkozva –, de annak a fantasztikus hegedűsnek ott fenn: igen – mondtam, magam is meglepődve. Ilyen kitöresre még soha nem ragadtattam magam. – Mi volt ez a zene? – kérdeztem Szilvásytól, akinek a hangját, hanglejtését sem fogom soha elfelejteni, amikor áhítattal mondta: – Schubert c-dúr vonósötös, második tétel – és mintha a szeméhez emelte volna a zsebkendőjét. Azóta tudom, hogy nincs drámaibb, szomorúbb, emberpróbálóbb zene a C-dúr vonósötös lassú tételénél. Ha valami nagyon bánt, valami miatt gyötrődöm, mindig ezt hallgatom. És jól esik, ha tudok sírni rá, mert a sírást, mintha szégyen volna, az ember felnőtt korában megtagadja magától.

Már közeledtünk Münchenhez, de magam előtt is titkolva – tudtam, hogy a leglényegesebb emlékkép még rejtőzik, késlekedik. Össze kell szedni hozzá magamat. Nézek ki az ablakon – már esteledett, a külső világot egyáltalán nem lehetett látni, csak a jégvirágokat. És akkor a sötétből, a jégvirágokon keresztül, becsillog egy kép. Ülök a gimnáziumi osztályterem padjában, valami teljesen érdektelen kémiai kísérletet bámulok, belül röhögve, hogy nyilván megint nem fog sikerülni, és nem elszíneződik a kontrasztanyag, hanem felrobban, mint múltkor. És akkor váratlanul beállít osztályfőnököm, akit magamban még most is Tanár úrnak nevezek, és az óra kellős közepén

kihív, és a legnagyobb megdöbbenésemre azt mondja: – Menj haza, otthon már várnak.

A jelenet annyira irreális volt, hogy látomásnak hittem, és nem mozdultam. A Tanár úr még egyszer szólított, és akkor már valósággá vált a vízió. Nem szólt semmit, hogy miért kell hazamennem tanítási időben, hogy miért vannak munkaidőben otthon a szüleim, miért nem ér rá az a VALAMI délután, ami miatt haza kell mennem. Tehát indultam.

Otthon apám az íróasztal mögött ült, elég sápadtan. Nála már csak anyám volt sápadtabb, aki a vállamat átölelve beültetett egy karosszékebe. Ő maga állva maradt.

– Nos, gyeregem – mondta apám e ritkán használt megszólítását –, mondanunk kell neked valamit, de előbb légy szíves vedd be ezt a két Valeriánát.

Ismét úgy éreztem, hogy valami látomás részese vagyok. Ők adnak nekem nyugtatót, amitől mindig tiltottak? Még dolgozatírás vagy zongoravizsga előtt is? Anyám tenyeréből kivettem a két sötétbarna drázsét, a számba tettem, és kortyoltam rá a vízből. De egy cseppet sem lettem nyugodtabb tőle. Apám újra megszólalt: – Nos, gyeregem, szomorú hírünk van számodra. (Mi? Hogyan? Szomorú hír?) Kint a Szovjetunióban meghalt Námberván.

Az ilyen helyzetekre mondják, hogy „rám szakadt a sötétség”. Hát rám szakadt. Tulajdonképpen fel se fogtam, amit apám mondott, csak azt éreztem, hogy iszonyúan kalapál a szívem. Az a Valeriána nem sokat segített.

– És mi történt? – próbálkoztam a kérdéssel, habogva, dadogva, szinte érthetetlenül.

– Valamilyen fizikai kísérlet közben bal eset érte – mondta apám. De valahogyan nem a saját hangján. Mintha nem ezt akarta volna mondani. Nekem viszont egyelőre ennyi elég volt. Nem sírtam, nem ájultam el, nem is szédültem, csak merev léptekkel bementem a rózsaszínű babaszobámba.

Néhány nap múlva találkoztam Námberván harkovi szobatársával, aki elmondta az igazat az 1964. november 3-án történekről. Hogy Námberván öngyilkos lett, egy pénzdarabot körbetekert dróttal, a pénzt a szájába vette, a drót két végét egy konnektor két fázisába dugta. – Egyetlen pillanat volt – sírta el magát a szobatárs, aki Harkovban a tárgyalás tolmácsa volt. Megesgették, hogy az

igazságot soha, sehol, senkinek nem mondja el, és ő, tudván tudva, hogy mitől lehet és kell félnie, mégis elmondta. Nem tudott volna azzal a szörnyűséggel és a hazugsággal élni. Aztán lassan, akadozva, elbeszélte kinti életüket, hogy miért került sor erre a ...és itt nem jutott jó szó az eszébe. Augusztusban utaztak ki, a jobbakat – értsd a magasabb beosztású káderek gyermekeit – a jobb egyetemekre: Moszkvába, Leningrádba – küldték, a „csak okos, de nem jó családból valókat” Kijevbe, ahol félig orosz, félig ukrán nyelven folyt a tanítás. Nánberván ezt sérelmezte, és levelet intézett a Moszkvában működő magyar KISZ-bizottságra, hogy tegyék át őt is valamelyik, csak orosz nyelven oktató intézménybe. A válasz körülbelül ennyi volt (nem szépítem): „Kuss, pofa be, mert leküldünk Harkovba, ott csak ukránul tanítanak.” Emellett állandó rendőri felügyeletet kapott, nem engedték a városon kívül, nem látogathatta a barátait, és még karácsonyra sem engedték haza. A körülmények mind ellene szóltak: éppen egy éve volt a Kennedy-gyilkosság, éppen akkor, 1964 október 14-én váltották le Hruscsovot, és Nánberván fennhangon tett hitvallást Hruscsov mellett, a szobájukban, ahol négy magyar diák lakott együtt. Másnap Nánbervánt előállították, és számon kérték rajta előző napi kijelentéseit. Ő először azt hitte, hogy vamzer van köztük, kezdett is veszekedni velük, de aztán együtt megtaláltak három lehallgató fejet, egyet a mosdóban, egyet a wc-ben, egyet a lámpaburában. Nánberván Harkovba való száműzése óta amúgy is depressziós volt: az esőben sétálva József Attila korai öngyilkos verseit olvasta fennhangon, de ez nem tűnt fel senkinek: szinte valamennyien depressziósak voltak, vagy más neurózisban szenvedtek.

Én pár nappal később postán megkaptam az öngyilkossága napján írt levelét, amit a belügyön feltéptek és visszazagasztottak, de jól láthatóan, hogy lássam: olvasták. Sokat nem érthettek belőle, mert ennyi volt: „Kedves Rika, üdvözöllek téged valamint a Simont. [Ez volt az az igazgatónk, aki harmadév végén, érettségi előtt kidobta az iskolából, mert nem volt öltönyben az évfázón. Hát hogyan lett volna, amikor nem is volt öltönye? Óraműszerész anyja egyedül nevelte.] Ne mondd meg neki. Eszedbe ne jusson kijönni ebbe az országba.” Merthogy azt beszéltük meg, hogy

egy év múlva utána megyek. Az aláírás: „Nem értelem, nem érzélem, csak biológiai tény.” A levél dátuma: 1964. november 3. (Kennedyt 1963. november 22-én gyilkolták meg.) Nánbervánnak különleges érzéke volt a matematikához, szerette is a számokat, és hitt – megrogzított materialista léte ellenére – a számok mágikus erejében. Szépen kiszámolta: ha a születése 1946-ban volt, halála e számok megfordításakor kell, hogy bekövetkezzék 1964. Szépen lekerekített életet hagyott maga után.

Eddig jutottam a tolmácsfiú elbeszélésének felidézésével. Ehhez még annyit: hónapokig itthon maradt, idegyógyintézetben kezelték.

A hír vétele napjának délutánján senki nem szólt hozzám, be se jöttek a szobánkba. Énben nem önbüntető gondolatok keringtek, mint ha felelős volnék a haláláért. Meg akartam vonni magamtól mindazt, amit szerettem, és magamra erőltetni mindazt, ami teher volt. És fogadkozni kezdtem:

Soha nem ülök le többet zongorázni.

– Soha ne megyek többet korcsolyázni.

– Soha többet nem biciklizem.

– Mindig fekete pólóban fogok járni.

– Vállalom, hogy minden nap felhozom a brikettet a pincéből.

És így a végtelenségig. Az utolsó fogadalom ez volt:

– Soha többet nem fogok fiúra nézni.

Ezeket az önbüntetőket beírtam titkos naplómba, ezen dolgoztam egészen későig. Úgy tíz óra tájban csöngettek az ajtón. A többiek már mind lefeküdtek, így én ugrottam ajtót nyitni. De előbb a rácsos kisablakon néztem meg, ki csöngetett ilyen szokatlan időben. A rácson keresztül megláttam a Tanár úr arcát; hosszú, hullámos, ősz haját kabátja hajtókájára fújta a szél, a kabátján a gombok nyitva. Az éjszakázástól mindig piros szeme most mintha még vörösebb lett volna. Nem is köszönt, csak a rácson át benyújtott nekem egy kottát, és csak ennyit mondott:

– Talán a szenvedésnek is van valami értelme. – És nem várt válaszra, elment. A kottába csúsztatott szürke lapocskán lila tintával írva el is olvashattam ezt a mondatot. És csak aztán néztem meg a kottát. Schubert Zongoraszonáta, op. poszth. b-dúr, D 960. Editio Peters.

– Már hányadszor üt meg elementáris erővel Schubert? – dörmögtem magamban. A szobámban a naplóm a fogadalommal, hogy soha

többet nem ülök zongorához, most meg itt ez a kotta, a Tanár úr ajándéka, kicsit piszkos, kávéfoltos, nyomokban cigarettahamutól szürke, de hát ő játszott belőle, és úgy adta a kezembe, mint egy kategorikus imperatívuszt:

– Tanuld meg!

S hogy miért éppen ezt adta, miért éppen ezt kell megtanulnom, arra akkor jöttem rá, amikor hosszas nyűglődések, dührohamok, zongorafedél-lecsapkodások közepette végül sikerült megtanulnom. Ez volt Schubert utolsó műve. Utolsó szava a világhoz. Itt már a halál felé indult.

Kedvenc költőm, Orbán Ottó egyik legszebb verse, amit ő is már nagybetegen Vas Istvánnak írt, Schubertől szól. „Schubert dalában, Schubert dallamában, drága barátom, bizony, a halál van...” Ezt üzentek nekem a Tanár úr, mintegy harminc évvel korábban. Ezzel indított útra, hogy később, beljebb kerülve az általa is legmagasabb rendűnek tartott művészetekbe, érezhessem: a Tanár úr, Schubert, Vas István, *Orbán Ottó* – szépen gyülekeznek itt körülöttem, hogy ne engedjék elhagyni a zenét, ami az embernek magányában, légszomjában az egyetlen vigaszt tudja adni.

Ezt üzenték a jégvirágok.

Megérkeztünk Münchenbe, megkerestük a Münchenmusikot, fellifteztünk az ötödik emeletre, és onnan hallgattuk régi-régi kedvencünk, Daniel Barenboim előadásában a

két poszthumusz szonátát. Gyerekeim tudták, hogy a D 960-as b-dúr kottája megvan nekem, játszottam is, meg hogy kitől kaptam – az alkalmat persze nem mondtam el. Ezért választották Barenboim hatalmas műsorából éppen ezt a koncertet.

A b-dúr volt a koncert második felében. Az első puhán megütött pianónál éreztem: otthon vagyok. És ezzel az otthonról indulással vitt előre a zene lassú hullámverése a mű végéig, a megérkezésig, ahol már csak hűvös, friss levegő és magány van. Ebbe a magányba érkezett Barenboim, aki tudta, hogy ebből a végletes magányból már nem lehet ráadást adni. Tudta, hogy ez az a semmi, ahová elkísérte évtizedekkel ezelőtt, húsz év együttélés után, fiatal, 42 éves feleségét, kamarapartnerét, a zseniális csellista Jacqueline du Pré-t. S habár visszajött meghajolni ötször, nemesen, méltósággal, eleganciával, hogy meghajoljon a közönség előtt, ráadást nem tudott, nem akart adni. Az utolsó meghajlás után rezzenetlen arccal kiment, és becsukta az ajtót. Rázárta az ajtót arra a dermesztő magányra, amit felidézett a teremben.

A magánynak ebből az álmosságból Schubert zenéjével az ember viszontlátja múltba süllyedtnek hitt emlékeit, amelyek segítségével egyszerre köze lesz valahai énjéhez: átláthatja, miből, miért alakult jelenkori önmagává.

Törzsasztal Szabó Zoltán Attilával

Fővédnök: Dúzi Tamás, az év bortermelője (2014)

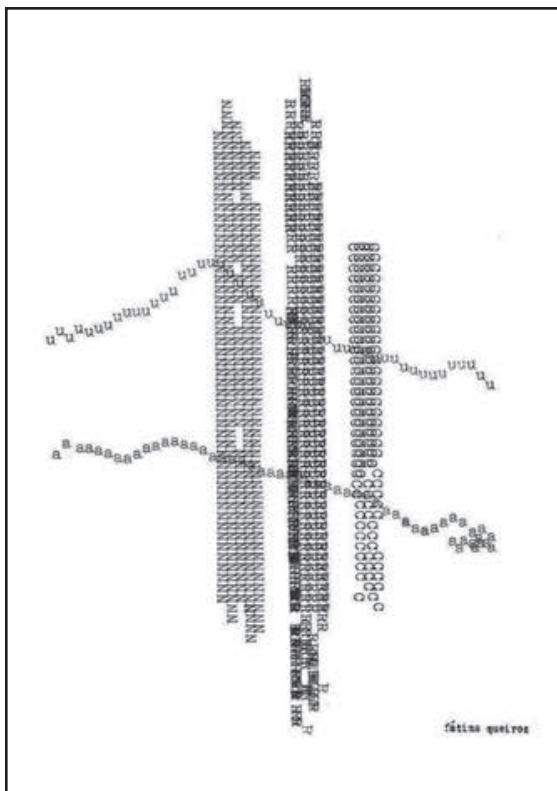
Nyugatplusz

kedd esténként (21.30h)

„Szabó Zoltán Attila író, költő, a Nyugat Plusz alapító-főszerkesztője a FIX TV stúdiójába olyan művészeket invitál, akik értékeset alkotnak, vagy részesei, ihletői művészi együttműködéseknek, akik hivatásuknak tekintik szakmájukat.” (Port.hu)

■ FÁTIMA QUEIROZ vizuális költeményei

■ JOHN M. BENNETT művei

■ AARÓN FLORES
vizuális költeményei

JELILI ATIKU

Performance-képkockák 1-4.

AVELLINO DE ARAÚJO vizuális költeményei

■ ELENA MARINI vizuális költeményei

TÓZSÉR ÁRPÁD

Ujjával ír vala a földre... II.

Naplófeljegyzések 2010-ből

Április 15.

Ma a Martinček utcában jártam: cca fél évszázada itt lettem először lakástulajdonos, tíz évig (1965-től 1976-ig) itt laktam, egy saját garzonban. Most úgy kerültem oda, hogy az aktatáskából kiszakadt a cipzár, s a táskajavító ott székel, ahol valamikor Dr. Inczingerová rendelt, az emeleten.

A földszinten élelmiszerüzlet volt (ma is az van), fönt orvosi rendelők voltak. Él-e még vajon Inczingerné? Nála kezdődött a neuraszténiás kálváriám. Mégis, életem egyik legizgalmasabb fejezete volt az a kb. tíz év, amit a Martinček utca 30-as számú toronyháza tizedik emeletén eltöltöttem. Évekkel ezelőtt találkoztam egy fiatalasszonnyal: a családja szomszédom volt azon a bizonyos tizedik emeleten. Ő még kislány volt, mondta, csak arra emlékszik, hogy a szülei mindig megtárgyalták, ha „új nő” jelent meg az ajtó előtt. (Én meg azt hittem, nem is tudják, hogy ott lakom. Ha találkoztunk, átnéztek rajtam, még a köszönésemet sem igen fogadták.)

Kik lehettek azok az „új nők”?

N., Zs., E., M.?

S megjelent ott egyszer anyám is, meg Helénke nővérem is. Gondolom, őket nem sorolták a „nőim” közé. (Milyen kár, hogy anyukám egyetlen hangfelvétele elveszett – a garzonom hálófülkéjében aludt, s elalvás előtt mindig beszámolt egy-egy péterfali kalandjáról, én meg egy ilyen történetét, orvul, feljátszottam, s nincsenek meg azok a naplói sem, amelyek 68-69-ről szóltak, ott égettem el őket, a Martinček utcában, a szabad ég alatt, félelmemben az esetleges megtorlásoktól. Novomesky, a nagy szlovák költő akkor a szomszédos blokkban lakott, egy sétája alkalmával tanúja volt, ahogy a múltamat égettem. Megszólított: Čo robíte, pán kolega? Spaľujem svoju minulosť – mondtam neki. Ste šťastný človek* – válaszolta töprengve, s elballagott. Már

* Mit csinál, kolléga úr? Elégetem a múltamat. Ön egy boldog ember

nem volt időm megkérdezni, hogyan gondolja, hogy „boldog ember vagyok”. (Meg kellene írnom azt az izgalmas tíz évet, de hogy írjam meg az egykorú feljegyzések nélkül?)

Izgalmas és szomorú tíz év volt. Anyám állapota is ezekben az években fordult válságosra. Halála előtt, nagy betegen már a nővéreméknél, Magyarországon lakott. Helénke az utóbbi időben, ha felhív, mindig szememre hányja, hogy a haldokló anyámat 1969-ben meg sem látogattam. Igen, magam sem értem, miért, de anyámhoz világeletemben kegyetlen, sőt néha egyenesen gonosz voltam. Mint ha benne gyűlöltem volna a saját jellembeli hibáimat! (Schopenhauer: „A jellemet az apától örököljük, az értelmi képességeket az anyától”. – Nálam ez mintha fordítva lett volna.) De a látogatást illetően nem voltam bűnös: 69-ben Csehszlovákiában Magyarországra csak halálesetben adtak vízumot, egyszerűen nem léphettem át a határt. S ráadásul akkor én magam is beteg voltam. Hosszú hónapokon keresztül nappali idegszanatóriumba jártam, Dúbravkára (azóta sem voltam ott).

S ez a korszak elveszett az életemből, mert elégettem egykorú naplóimat. Verem a fejemet a falba: micsoda szellemi harakirit követtem el magamon! De akkor is meg kell írnom a Martinček utca 30-at!

Talán még leginkább versben elképzelhető a dolog.

Április 17.

A rádióban Papp Tibor beszél: a riporternek nemigen tetszik P. T. vizuális költészete, tét nélküli játéknak tartja. P. T. opponál, szerinte a kép is lehet halálosan komoly ügy. A festő belehal, ha egy színárnyalat nem olyan a képen, amilyennek elképzelte, mondja. A riporter lecsap rá: Ön mibe hal bele? A felelet: ha pusztán képzőművésznek néznek, s nem látják, hogy a betű egyszerre szöveg (gondolat) és kép.

Vitatkoznak tovább, a dilemma pedig természetesen nem az, hogy vajon a szövegnek vagy a képnek (a tyúknak vagy a tojásnak) van-e elsőbbsége, hanem az, hogy miért kell a magyar avantgárdnak (ezúttal a vizuális költészetnek) még mindig a létjogát védeni, s a vitatkozó felek miért nem az értelmezhetőségének a lehetőségeiről vitatkoznak inkább. – Délelőtt bent voltam a városban, Esterházy Péter és Daniel Fischer – ez utóbbi szlovák képzőművész – 60. születésnapját ünnepeltük. Ugyanabban az évben, ugyanabban a hónapban, s három nap különbséggel, ugyanazon a napon születtek.

Rengeteg szlovák, cseh és magyar író és képzőművész tolongott körülöttük. Szigeti Laci szervezte a nagyvonalú találkozót, tipikus közép-európai Kalligram-sereglés volt. Személyesen is megismerkedtem Rudolf Filával, a szlovák posztmodern festővel, elmondtam neki, hogy az ő „reaffirmált” (átfestett, új jelentésekkel töltött – Derrida kifejezése) Szent Sebestyénjét tervezem a készülő válogatott verseim borítójára tenni, ha beleegyeznek. Megegyeztünk, és hosszan beszélgettünk. A sok szokatlan esemény következtében nemcsak lelkileg, de fiziológiailag is összezavarodtam kicsit. Ha az idegek, a reflexek megkopnak, a szervezet már nem tud a hirtelen változásokhoz alkalmazkodni, tanácstalanul leáll.

Esterházy Péterrel is sokat beszélgettünk. Gyulán találkoztunk utoljára, 2007-ben, a „humorfesztiválon”, most egyszerűen csak folytattuk, ahol akkor abbahagytuk. Sokáig nem volt probléma, de amikor Filáról azt akartam neki elmondani, hogy a szlovák festő képei is afféle palimpszesztusok, s az istennek sem jutott eszembe a *palimpszesztus* kifejezés, magamból kiábrándulva, elkeseredve hazajöttem.

Április 18.

Négy ágrólszakadt hajléktalan az ablakom alatt. Két, egymással szemben álló padon ülnek, az egyik padon hárman, a másikon a negyedik, egy kaptos atyafi, egymaga. Flaskó a kezében, kínálgatja a szemben ülő három barátját. Távozni készül, búcsúzik, sorra ölelgeti a társait, aztán – marad. A szemben ülők közül az egyik a mankójával hadonászik, magyaráz. A búcsúzó láthatóan ellenvéleményen van (nem értem, mit beszélnek, tulajdonképpen hangjukat sem hallom, túl messze vannak).

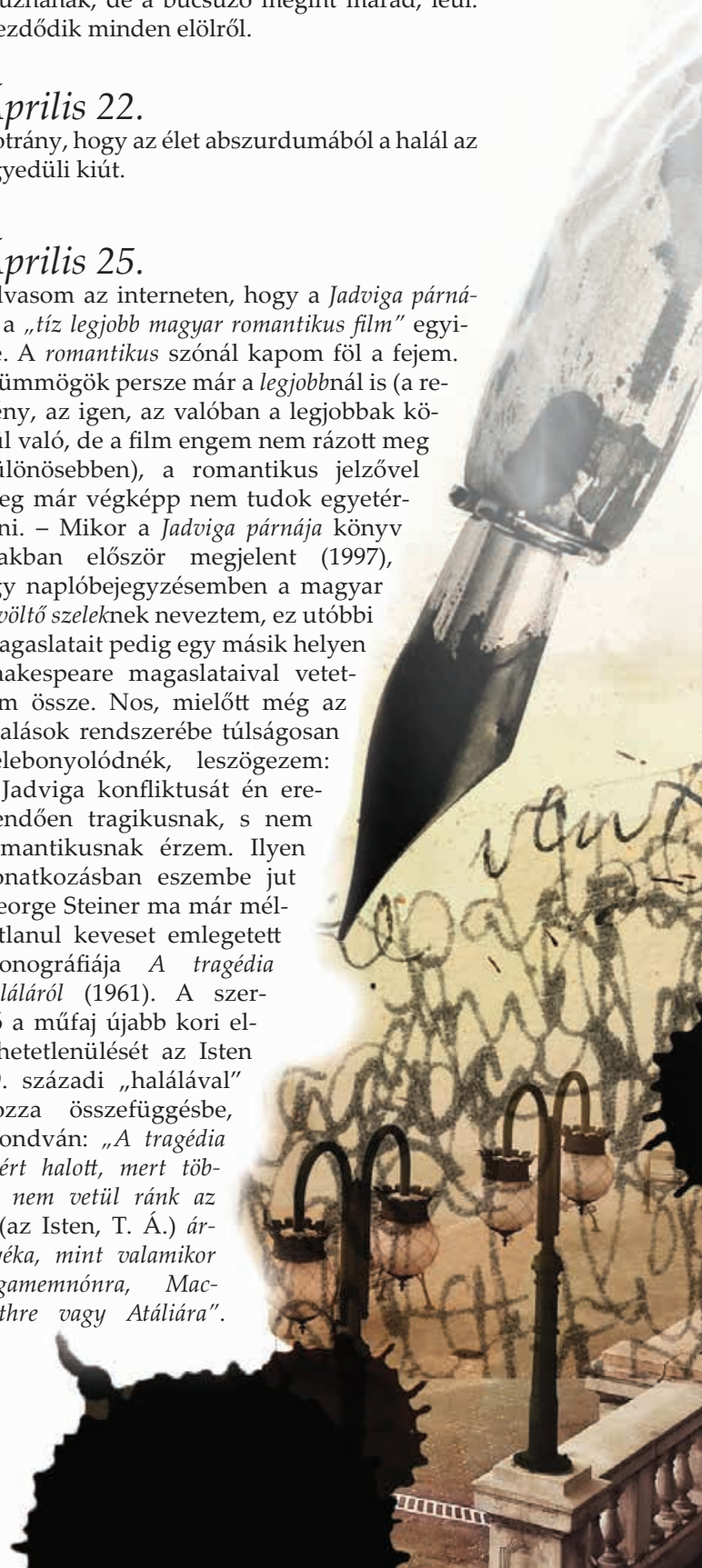
A búcsúzó elveszi a magyarázó mankóját, s ő hadonászik vele tovább. Vitatkoznak, pereg a némafilm. A búcsúzó végre elindul, dülöng, az idegen mankóval támogatja magát. Öt lépés után visszafordul, visszaadja a mankót a tulajdonosának, megölelik egymást, mintha búcsúznának, de a búcsúzó megint marad, leül. Kezdődik minden előlről.

Április 22.

Botrány, hogy az élet abszurdumából a halál az egyedüli kiút.

Április 25.

Olvasom az interneten, hogy a *Jadviga párnája* a „tíz legjobb magyar romantikus film” egyike. A *romantikus* szónál kapom föl a fejem. Hümmögök persze már a *legjobb*nál is (a regény, az igen, az valóban a legjobbak közül való, de a film engem nem rázott meg különösebben), a romantikus jelzővel meg már végképp nem tudok egyetérteni. – Mikor a *Jadviga párnája* könyv alakban először megjelent (1997), egy naplóbejegyzésemben a magyar *Üvöltő szelek*nek neveztem, ez utóbbi magaslatait pedig egy másik helyen Shakespeare magaslatáival vetetem össze. Nos, mielőtt még az utalások rendszerébe túlságosan belebonyolódnék, leszögezem: a *Jadviga* konfliktusát én eredendően tragikusnak, s nem romantikusnak érzem. Ilyen vonatkozásban eszembe jut George Steiner ma már méltatlanul keveset emlegetett monográfiája *A tragédia haláláról* (1961). A szerző a műfaj újabb kori ellehetetlenülését az Isten 19. századi „halálával” hozza összefüggésbe, mondván: „*A tragédia azért halott, mert többé nem vetül ránk az ő (az Isten, T. Á.) árnyéka, mint valamikor Agamemnónra, Macbethre vagy Atáliára*”.

Ezek után rátér a tragédia feltámasztási kísérleteire, s ilyen vonatkozásban a romantikáról máig érvényes megjegyzést tesz: „A romantika a Faustusszal, Macbeth-tel vagy Phaedrával szembenező pokol valóságát a kellő időben bekövetkező megváltás és a Rousseau-féle »mennyei kárpótlás« kibúvóinak klauzulájával helyettesítette”.

S így volt ez Goethén (igen, Steiner szerint még Goethe Faustja is romantikus figura, hiszen a darab végén angyalok viszik a mennybe), Schilleren, Victor Hugón, Madáchon („Ember küzdj, és bízva bízzál!”, ugye) keresztül egészen Jókaiig. Mígnem jött Ibsen, Strindberg és Csehov, akik a régi tragédiák „kozmosz alakzatai” (Steiner kifejezése) helyett felfedezik a magánélet, a család tragikumát: a kis tragédiákat. S itt kapcsolhatunk vissza a *Jadvigához*: Ibsen a „kis tragédiáiban”, Steiner szerint, régi mítoszok és szimbolikus cselekmények segítségével a lélek szörnyeit mozgósítja, és „sürgős és komoly társadalmi problémák felé fordítja az olyan elkoptatott eszközöket, mint a titkolt múlt, az ellopott levél vagy a halálos ágyon tett vallomás”.

Závada Pál a *Jadvigában* a legjobb újtragédia-hagyományokra kapcsol vissza: Emily Brontë-re és Henrik Ibsenre. A régi mítoszok, a „titkolt múlt”, a szimbolikus cselekmények nála is cselekménystruktúráló erőik. Kísérlete szinte egyedülálló a jelenkori irodalmunkban, a tragikum mai formáival talán csak a még nála is fiatalabb *Háy János* és *Térey János* kísérletezik érvényesen.

Május 1.

Hihetetlen: úgy múlt el a nap, hogy nem tudtam, május 1-e van! *Sic transit gloria...* – így múlik el a munkásosztály dicsősége. – *Grendel Lajos* fogja (valamikor az ősszel) bemutatni a Kalligramban a *Csatavirág* című verskötetemet. Grendel nem volt egészen fiatal már a rendszerváltás idején sem (amelynek, azt is mondhatnám, cselekvő részese volt), de nálam azért jóval (13 évvel) fiatalabb.

Most az idősebb és fiatalabb nemzedékek között áll, közvetít. Az idős Goethe jegyezte meg annak idején: az öreg író elveszti az emberi jogok egyik legfontosabbikát: nem a vele egyívásúak ítélik meg, hanem a fiatalok. – Ha sor kerül a bemutatóra, el kell majd mondanom, hogy könyvem jelentős részben az öregség vállalása. Füst Milán szellemében, s a mai

infantilis „fiatal öregek”, a festett hajú szeladonok (egy korai elődjüket lásd Thomas Mann *Halál Velencében* című kisregényében!), s a csak hétvégeken „unokázó” miniszoknyás nagymamák ellenében. Grendel persze köztes léténél fogva kivétel. S már csak azért sem tartozhat a festett hajúak közé, mert – hadd ironizáljak kicsit – ő is olyan természetességgel és méltósággal viseli a kopaszságát, mint ahogyan annak idején Illyés Gyuláról írták ugyanezt.

Május 6.

A májusi eső aranyat ér – hallottam gyerekkoromban sokszor. Harmadik napja szakad, dől ránk az arany az égből. Tegnap is szakadó esőben mentem a József Attila-klubba. Mert Pózsönyban még ilyen is van (a klub már az én koromban, a hatvanas években is létezett, sőt akkor élte virágkorát!), ez a „József Attila” persze már távolról sem az a „József Attila”, amelyik *Duray Miklóst*, *Duka Zólyomi Árpádot*, *Tóth Lajost* küldte annak idején a politika szlovák arénájába, az idő nem áll meg. A mostani „József Attila” inkább zenészeket képez, mintsem politikusokat, tegnap tulajdonképpen én is egy zene-est szöveges betéje voltam. A *Férfikor* című versemről faggattak, hogy miért nem szoktam ezt mostanában emlegetni, meg hogy *Dinnyés Jóska* vajon miért pont ezt a szöveget zenésítette meg. S én Wolf Biermannt idéztem a kérdezőnek, aki szintén táncdalszerző és -énekes volt anno, s az egyik szövege valahogy így szólt: „Csak aki változik, az marad hű önmagához”. Ma már hiteltelen volna a számból az 1956-os forradalom idején írt (és után befejezett) *Férfikor* harsánysága. – Szóval elképesztően hangos hangszeres zenék szüneteit voltam hivatva kitölteni, a hangdecibelek után az én vox humanám, (ember)hangom egyenesen csöndnek tűnt.

Május 15.

Csányi Vilmos (szül. 1935: érdekes, velem egyidős), a biológus-etológus mondja egy interjújában: „Az emberek nevük és személyiségük nélkül (például az interneten) a legszörnyűbb dolgokra képesek”. Azaz a hadseregek és tömegtüntetések tébolyodott álarcos (mert név nélküli) banditái legújabb korunkban az internetre szabadultak rá. Ott élük ki rejtett agresszivitásukat.

Május 28.

Olvasom a Palócföldben N. Tóth Anikó interjút Závada Pállal „Németországban mért nem írnak olyan szépeket az én könyvemről, mint az X. Y.-ékéről?“, kérde az író, s konkrét kortárs magyar szerzőket említ név szerint, akik Németországban sikeresek. S nekem kedvem volna odaszólni neki, hogy: Te csak ne irigyeld azokat a szerencselovagokat, akik elvárások szerint írnak; tudják, mi a menő téma és beszédmód a német könyvpiacra, s pontosan az igényelt cinizmust, kegyetlenkedést, vagy a csillogó verbális semmit mondást, esetleg a rejtelmesre alkímiázott politikai pakfonszövegeket szállítják. A rendszerváltás, sajnos, nemcsak piacgazdaságot, hanem piacirodalmat is eredményezett.

Május 29.

Körülnézek a szobámban: van benne valami aszkétikus merevség, szerzetesi ridegség. Nekem tulajdonképpen nincsenek személyes tárgyait, nincsenek képek a falon, műtűrök a szekrényeken, mi több, szekrényeim sincsenek, s csaknem kenyéren és vízen élek. Egy Reviczky-kisregény hőse egy szekrényben lakik: az én szobám egy nagybacska szekrény, telezsúfolva könyvvel. Régebben a remeték nemcsak azért költöztek ki a természetbe, barlangokba, hogy ne kelljen a társadalom romlottságát nap mint nap látniuk, tapasztalniuk, hanem azért is, hogy ne zavarja őket a felgyülemlett személyes holmijuk: a tárgyak.

Május 30.

Ma a Szentháromság ünnepe van – hallom a rádióban. Gyerekkorom falujában ilyenkor volt a *búcsú* (vagy ahogy mi mondtuk: a *vendégség*, a szlovák „hody” megfelelőjeként), a Hangya Szövetkezet (tulajdonképpen a vegyeskereskedés és kocsmá) udvara tele volt sátorral, s este rendszerint bál volt. A cigánymuzsika már napközben is sok udvarban szólt. Van-e vajon most a „szövetkezetudvaron” sátor? Szól-e az udvarokban cigánymuzsika? – Templomunkat a Szentháromság tiszteletére szentelték föl (1930 körül), emlékszem, az oltárképen az Atyaisten trónol, balján Jézussal, fölöttük a Szentlélek lebeg, galamb képében, körülöttük bolygók, csillagok, s az Úr lába a Világmindenséget szimbolizáló glóbuszon nyugszik.

Nem tudom, ki volt a kép alkotója, de az ecsete inkább volt panteista, mint katolikus. Már gyermekként és fiatalemberként is a meg személyesített Világmindenséget láttam az alkotásán: az Atya a Világmindenség és a Föld működése, a Szentlélek az Ég, a Fiú az Ember. A három együtt: a Kozmosz.

Június 1.

Az embernek, míg él, központi kérdése, paradox módon, nem az élet, hanem a halál. Azért épít székesegyházakat, alkot művészetet, filozófiákat, vallásokat, teremti meg a túléléshez szükséges egzisztenciális feltételeket, hogy pillanatokra, órákra, napokra elfeledkezessen a halálról. De nem sikerül neki: az aktivitásaiban is halál van. Ez különbözteti meg a környezetétől: ő tisztában van a saját végességével, minden más lény csak él bele a boldog tudatlanság „végtelenjébe”.

Az ember tudja és rettegi a halálát, a véget. Fél tőle, és ugyanakkor mindent meg akar tudni róla, hogy minél messzebbre tolhassa a bekövetkeztét. S ha semmi másról nem tud, csak a halálról, akkor a szerencsétlennél is szerencsétlenebb: idegbeteg, neuraszténiás, szorongó, mert nem bírja elviselni a tudását.

A huszadik és negyvenedik életévem között olyan intenzív haláltudatban éltem, hogy mai ép elmémet csak csodálni tudom. S most 35 éves Árpád fiam éli az egykori gyötrelmeimet újra. Nem volt elég egykor átélnem a saját halálomat, s azon keresztül szinte valamiféle kozmikus halált is megtapasztalni, most az ő hidegteleseiben, rohamaiban, halálféleleimben mindent pontról pontra újraélek.

Tegnap este (tízkor) megint kint volt nála az orvosi ügyelet. Borzalom volt nézni, ahogy ráborult az anyjára, egy pillanatra se mert egyedül maradni, remegett, verejtékezett, küzdött a halálfélelemmel. S nekem mennyire ismerős mindez! Csak énmellettem húsz éven át senki sem volt, teljesen egyedül gyöttrődtem, haldokoltam. Ennek a gyöttrődésemnek volt tanúja a Martiček utca 30., s eredménye az *Érintések* című verskötetem.

Most magamtól eltartva szemlélhetem az egykori magamat.

Így pontosabban látom.

Budapest, június 5.

Könyvhét. Fent, a Várhegyen, a Magyar Kultúra Alapítvány épületében vagyunk elszállá-

solva, a 17-es szobában, a Madách-Posonium Kiadó alkalmazottjai, férfiak, nők, vegyesen. A tegnapi napot meg fogom emlegetni: Szobon kiszállítottak bennünket a vonatból (Dubai, Mács, Cselényi társaságában utaztam), mert valahol előttünk a nagy esők következtében a hegyoldal ráomlott a sínekre. Szobról Vácra kellett autóbuszoznunk, s onnan személlyel vonatoztunk tovább, Budapestre. Az autóbuszút számomra maga volt a pokol. A kora gyermekkoromtól kísérő kintézisem megint alaposan meggyötört. 45 kilométert tettünk meg szakadó esőben, kanyargós hegyi utakon, fél lábon himbálózva, egymásra zsúfolódott tömegben – izzadtam, forgott a gyomrom, nagyon rosszul voltam. Szokolya, Márianosztra, Verőcemaros – egy hagymázás álom kiszögellései. Ahogy beértünk Budapestre, szédelegettünk valamennyien, mint a kerge liba. Kerestük az Illyés-archívumot, ott volt a Madách-Posonium könyvheti könyveinek a bemutatója, összesen öt ember volt a közönségünk, de azok legalább válogatott írástudók voltak, úgymint Bányai János, Gálfalvy Zsolt és mások. A bemutató után vacsora következett, az én gyomrom még mindig annyira háborgott, hogy nem tudtam enni. Egy csinos kis pincérlány tette elviselhetővé az estét.

Június 6.

Immár itthon csörög a telefon, a Szlovák Irodalmi Alapból telefonál valaki, hogy örvendezzem, mert a *Csatavirág* című verskötetemért megkaptam a „Madách-díj prémiumát”. Tehát nem magát a Madách-díjat, hanem annak valami kis testvérét. A fődíj P. A.-é. Hát én, 75 évesen nem leszek senki mellett másodhegedűs! Már meg is írtam a visszautasító levelet: „Alávaló a díjak bármelyikét is elfogadni, én azonban elég jellemtelen vagyok, hogy elfogadjam a díjat, mert a huszonötezer schillinget akarom elfogadni» – írja Thomas Bernhard a Díjaimban az Osztrák Állami Irodalmi Díj „Kisdíjáról”. Aztán így folytatja: »*Harminc fölött Kis Állami Díjat adni írónak – galádság*«. Hát én, úgy látszik, még nem vagyok elég jellemtelen ahhoz, hogy egy 7000 koronás prémiumot s a velejáró leértékelést elfogadjam. Tisztelettel közlöm a Szlovák Irodalmi Alap vezetőségével, hogy a Madách-díj prémiumát nem veszem át.”

Margóra: ha ugyanis az alkotó nem a fődíjat kapja, akkor számára minden más értékelés automatikusan leértékelés.

Valószínűleg Th. Bernhard is így értette a galádság kifejezést.

Június 18.

Az „angyal”, mint a Mindenség intézménye, az egek hazugsága. A fogyasztó ember sterilitása a földi lété. Tegnap vettem egy lefödhető műanyag vödört, egy lavórt, plusz még egy kisebb, födetlen csöbröt. Hétfőtől elzárják nálunk a vizet, nem fog működni a vécé, három-négy napra visszaköltözünk a 19. századba. Lavórban fogunk mosakodni, vödörbe (esetleg a bokrok alá) ürítkezünk, s rádöbbenünk, hogy a fogyasztó ember tkp. szintén angyali entitásként, azaz hazugságként létezik: úgy eszik, iszik, ürítkezik, hogy annak semmi látható jele nem marad, azaz olyan tisztán él, mintha nem enne, nem inna, nem ürítkezne, s nem gyilkolna, csalna, lopna – bűnözne.

De billenjen csak egyet a maga teremtette „második természet” szerkezete, mindjárt kiderül a turpisság.

Június 20.

Holnap tehát kezdődik nálunk a háromnapos 19. század, s nekem az a legnagyobb problémám, hogyan fogom megoldani az ürítkezésemet. Azok a borzasztó, felváltva hasmenéses és székrekedéses idők, amelyek csaknem húsz évig gyötörtek, elmúltak ugyan rólam, de azért még koránt sincs velem minden rendben. Próbálok magamban felidézni a gyermekkoromat, hogyan oldottuk meg akkor az altesti dolgainkat: az udvar végében ott volt a budi, végső megoldásként pedig az egész nagy természet. De itt, a második emeleten se budi, se természet. S a budi és természet mellett lassan kibontakoznak a feledés mélységes ködéből az egykori higiéniénk egyéb rekvizitumai is: a mosdótál (azaz egy közönséges lavór) bizonyos állványba applikálva, s fölötte a vakfoltos tükör, s mellette a „vizes lóca”, két teli vödörrel, amelyekből mosakodáshoz bádogbögrével mérítettük a vizet. Inni általában valamennyien, a család minden tagja ugyanabból a bögréből ittunk, de az ivóvizet cserépkorsóban vagy bádogkannában tartottuk, s abból töltöttük a bögrébe. S most jut eszembe: a bögrét „bádognak”

hívtuk. Csak így, minden jelző nélkül. Mennyi ilyen elfeledett szó lehet még a múltam mély-séges mély kútjában! – Apropó, kút! Míg ezeket írom, a rádióból Csáth Géza *A kút* című novelláját hallom. Ezt én régebben már olvastam, többször is. De másodszorra, harmadszorra a végénél mindig abba hagytam. Nem bírtam elviselni a helyzetleírás kegyetlenségét.

Mielőtt Meyer Lőrincre véglegesen ráomlik a megásott kút földje, most is kikapcsolom a készüléket.

Június 27.

Ez hát az öregség: a teljes érdektelenség. Ülök báván, magam elé meredve, üres szemekkel: semmi, de semmi nem érdekel. Várom türelmetlenül, hogy legalább este tíz óra legyen, hogy lefekhessem. Előkapok egy 1993-as Kortársat, Illyés 1980-as naplóját közlik benne.

1980-ban a költő 78 éves volt, akkor kapott pézsmékert. Végre valami! Ez – hogyan öregedett Illyés? – érdekel. Érdekes, hogy neki még 78 évesen sem volt baja a világ dolgai iránt való érdeklődésével, emlékezetével, a nevekkel, csak a fizikai ereje hagyta el. Egy Charlie Georges nevű történész feledékenységről, szórazottságáról jegyzi föl: egyszer a történész a feleségét már évek óta gyászoló Gabriel Marcelltól azt kérdezte: „Et madame votre femme? Toujours morte?” Azaz: És a felsége? Még mindig halott?”

– Fenomenális!

Június 28.

Reggel, az ágyban. Jó jel: verssorokat mondogatok magamban. „*Mintha szívemből folyt volna tova, / Zavaros, bölcs és nagy volt a Duna*”. Micso-da szerénytelenség: a „zavaros” rendben van, de hogy a Duna azért „bölcs és nagy”, mert a „szívemből folyik tova”?! – S tovább: „*Harcban halva győzöl a halálon, / Míg gyáván nem menekszel semmi áron*” – mondja Shakespeare a II. Richárdban és a fejemben.

A mai ember rendszerint nem harcban, hanem ágyban, párnák közt, azaz gyáván és százévesen hal meg. S azt hiszi, az életét hosszabbította meg, holott csak a haldoklása, azaz a halála lett hosszabb. – Aztán a felkelés, a hiábavalóság, az esetlegesség érzése közepett hirtelen ilyesmi jut eszembe:

*Végtelen napjaim
menete.
Bámulom, elborult
remete.
Várni még, élni még
lehet-e?
Fenn az ég, lenn a föld
fekete.
Szánts, tollam, villogó
eke, te.*

Ez természetesen Kosztolányi, de azzal, hogy kimetszettem a csendből, a hallgatásból, hogy magamhoz emeltem s általa megszólaltam, azzal az enyém lett. Kísértést is érzek, hogy a jelentését is magamhoz alakítsam:

*Tollam, te villogó
eke, te:
tintám zöld, holnapom
fekete.*

S aztán jön a következő lépés: az idegen dal-lam ihletésében megszületik a saját szöveg:

*Drótkerítésen át
lepráshoz:
nem tudunk átnyúlni
egymáshoz.*

*Mi rövid? Etikánk,
a karunk?
Nyúlnánk, de tán nem is
akarunk?*

*Ki akarhatja, hogy
a kezét
béklyózza lerázott
nehezek?*

*Volt közös álmunk, egy
tarka rét,
maradt egy mérgező
margarét.*

*S pluszban egy céltalan
Siva-tag.
A Holdban két szomszéd-
sivatag.*

*Áthajlik egy koholt
pipacs-ág
meg a vers, téveteg
csigacsáp.*

KÓBOR ADRIÁNA

Mégis ... mintha sövény mögül ...

A Lolita-tudat a döntésképtelenség szaggatott szakaszába lép. Leszáll most a test, a fejből kimúlik a szarvasmarhatermelők testtudatlan, terhes múltja. A ködben húzza valaki a kondomokba csavart komodó-sárkány testét. Szeret, nem szeret, lényegtelen. Lecsonkítva a lélektelenségig: húsba vág a csontcsonk. Messziről jöttünk és közel-járunk, fogak között a pénzrolók, a siratófalba tett vágyunk azóta tépett-papírmassza. Hajamba-mártott késekről lecsurognak a betűk és a képek. Nyalókával a számban, tüllszoknyában, éretlenül és kezelhetetlenül hozzám ér egy bicikliváz. Bach harmóniája teszi helyre a Lolita-koncert után a konténerbe vetett, megfeketedett testeket. Ugrálnak a hangjegyek. Semmit sem tud rólam. Nem tudja a hajam illatát. Vadhússal ölelkezik miközben a testembe mártja karmokkal átszótt, pókhálósra tetovált karjait. Képtelen vagyok képekben felidézni azt az embert, aki a kőkorszaktól vágta el magát, baltával a teknő alá rejtett gyermektesttől a köldökzsinórt. Egyetlen misszióm maradt. Vitrinbe rejteni a vályogházban saját nőporától döglődő liliomot. Visszajárok oda, ahol semmi keresnivalóm. A kocsma ajtaja berúghatatlan, részeg végtagok ölelkeznek egymással a katedrális vaskapuja előtt. Semmi érzékünk a zenéhez, már akkor érzem, amikor piszkosnak titulálja a várost amiben lélegzem és élek, a várost amiben felnőttem. Felhőket dobálnék az ablakokra és a kirakatokba, de a Lány a gyöngy fülbevalójával: (ott dugják épp az összehugyozott kapualjban). Hunyorgó szemében egy sárkány értetlen és statikus arcizmai tükröződnek. Ismét Flandria. Barátommal nézzük a Scheldén araszoló dokklíftet: imádkozó sáska. Kulcsomónkkal vágjuk fel az ereinket. Nihilista csecsemőkként, kisujjunkkal összeakaszkodva elsüllyedünk a hullámok között. Félrebeszél bennem még az abortusz is. Az abroszra ejtem a fejem. Nabokov kovácsoltvas fejében öt nyelven születtek a gépzsíros-mesék. Már nem félek. Minden csontomat összetörték, minden izmom, a lépem és vesém pusztá forradás. Forró fejét hasamra dobja, olyan mintha Rodin gondolkodója szakadt volna rám. Lassan eszmélek: fölösleges illúzió ez is. Az igazi mutatvány olyan, mint a bolhapiacra talált svájci karóra: pontos, használt, átlóhetetlen, törhetetlen üveg. Visszafogom magam. Várok, amíg a mutatók között, gyenge kezeimmel megkerülöm az időt. Zokniban táncolok a napszerette hajópadlón. Anyám makramé-terítője itt képtelen lenne akár egy percet is túlélni anélkül, hogy fonaljaira tépnék. Fehér testem'

nem segíti most a Hold. Újhold. Elviselhetetlen butaság tesz tettessé a tehetetlenségben. Megerőszakolnak: majdcsak megszokod. Végül arról szól majd a kérdés: hogyan váltok meg (testemben) megrögzött-bűnözőket. A törőlmetszett gazember sosem tudja miért ítélik el. (el sem ítélik). Élek, lélegzem és várok. Nem kérem a következőt. Cseresznyemagokat köpködök és égnek szegezett fenékkal a hintaágyban...

Csecsemőkori emlékeim tükröződnek vissza az óra fedelén.

Várok, sohasem lehet tudni, mikorra érik meg a kérdés, amely már rég' megválaszoltatott: magunk megváltói...

Képtelen vagyok másra gondolni. Bach

H-moll miséje szórja a magvakat a sivatagban. Méhem gyümölcsét egy-oltáron-sem-fogom-feláldozni. Romulus és Rémus farkast szop. Rómában sem jobb a morál. Szeretkeznek, mintha mi sem történt volna. Pedig Jézus megtestesült, és talán épp' ezért. Kiűztünk a paradicsomból. Kígyóval a kezében áll előttem mezítelenül. Testében semmi kérdés. Csak az izomrost kifejthetetlen hálója fojtogatja a torkomon akadt halat. Nem eszünk. Hét hónapon át, egyetlen döglött hal szagát...

és képtelenek vagyunk kifejtetni, miért tesszük. Talán az apámnak volt igaza: a játékép előtt még a kint szemerkélő eső is a pénz csörgedező hangjára emlékeztet.

Minden változat hasonhangzás. Kimondhatatlan kezünkben az igazság. Lolita torzulása sohasem jelentette az ártatlanság végleges elvesztését. Egy nő sohasem kiszolgáltatott. Karmaink alatt a nesz: nyest szökése is lehetne, ha. De mégsem.

Karmazsin-szín'-szófán a vér kiolthatatlan fénye.

Ártatlan voltam, de nem bemárthatatlan.

Beláthatatlan sorokban sorakoznak a cukormázzal bekent... aranyalmákkal töltött konténerek.

Múmiák: a részben-elmeszesedett-agyban. A megkérdőjelez-

hetetlen önmagába-vakulás selymes fénye.

Agnus Dei. Összerezzen a folyó. Egyszercsak

meglepetéstől-kerek-szemekkel megérkezünk. A szigetre : ami csak a miénk. Bertolt Brecht kezében karcolt-füstüveg.

Torkomban a halál.

SZILÁGYI JÓZSEF

Ami nincs, és ami van

Nincsenek érzések, nincsenek ízek, sem illatok, sem hangok és látvány sincs. Csak ezek a betűk.

Nincs szerelem, nincs érintés, megszűnt a párbeszéd, a történet véget ért, dugába dőltek az eszme-futtatások. Csak ezek a betűk sorjáz-
nak itt a papíron.

Nincsen apám, se anyám, se gyerekkorom, se iskolapad. Nem beszélek angolul, nem értek németül, a franciát nem ismerem, latinról és hindiről nem is hallottam. Magyarul sem beszélek. Úgy egyáltalán, egyáltalán nem beszélek. Csak ezek a szavak léteznek a papíron.

Nem vagyok író, nem vagyok ember, nem gondolkodom, nem is élek. A monitorommal kurkásszuk egymást, mindössze.

Nem indít meg az R.E.M. balladája, sem a mindennapi szörnyű szürkeség himnusza Morrissey-től, nem pörget fel Hamvas Béla Beethoven tanulmánya, nem örvénylek Van Gogh ciprusaival, nem haldoklom A haldoklik a király színpadán, nem hoz tűzbe Emese nyelve a számban, csak ezek a szavak sorjáz-
nak, amiket a billentyűzeten pötyögök.

Nem érintettek meg, nem fogott el a vágy, nem volt orgazmusom, és a két fiam meg sem született. Csak ez a szöveg, csak ez a szó.

Nincs semmi, csak annyi van, hogy pam-pa-ram.

Valami mégis, barátaim, valami mégis itt sa-
jog a szívemben.

BÍRÓ JÓZSEF

AGATHA CHRISTIE ... – , HOGY

általában hamar elfelejti
noha változatlanul
hálás

:

mindazért ami láthatóan
rövidebbre szabná
mivel

:

többé
kevésbé

:

kikövetkeztethető

SZAUER ÁGOSTON

Elmélet

A háttérben szükségszerű
valami rendszer, váz, alak,
alámerül a semmibe,
rácspontjain talált szavak.

Még rápillant az Isten is,
pókhálón szélben csepp ha ring,
érzékenyen feszülnek így
megfejtethetlen verseink.

BÍRÓ KINGA

A pók

Hideg van, felhős az ég, mindjárt esik. A szél is feltámadt, lefújja a fákról a leveleket, kergeti őket a járdán. Sötétedik. Egyre korábban sötétedik. Nem sietek, csak bolyongok céltalanul, utcáról utcára. Az emberek elrohannak melletttem, mind félnek, hogy megáznak, behúzzák a nyakukat a kabátjukba. Régebben én is rohantam volna. Felkapcsolódnak az utcai lámpák, lehajtom a fejemet. Nem nézek rájuk, nem akarok rájuk nézni, nem akarom látni az arcukat. Azt sem akarom, hogy ők rám nézzenek, mert biztos lesz közöttük legalább egy, aki észreveszi rajtam. Szörnyű lenne látni annak az egynek a szemét. Látni benne a megütközést, aztán a szánalmat, amely csak egy pillanatig ébred fel benne, aztán gyorsan visszasüllyed a közönybe. Mert az emberek ilyenek, ez az egy nem változik.

Nem tudom, mikor jöttem el, lehet órák, lehet csak percek óta, nem tudom... Semmit nem érzékelek magam körül már egy ideje, csak azt az egyet, ami majd megfojt, szorít, feszít, szúr. Csak azt a szorítást érzem. Ott bent. Belém szötte magát, mint egy alattomos kis pók, aki rohan körbe-körbe, fel-alá, oda-vissza, hogy minél szorosabbra fonja hálóját, fojtogasson vele, majd várja a lassú halált. Tudom, fel fog falni. Küzdenék, de erősebb. Sokkal-sokkal erősebb. Nem tudom, mikor kezdődött, de jött és belém mászott. Először csak néha-néha szorított a hálójával, majd ahogy sűrűbbre szötte, egyre gyakrabban, végül állandóan. Állandóan fáj, fájdit. Szabadulnék tőle, de nem tudok. Nem megy. Megbénított, ahogy a pók a legyet. Kínoz, egyre csak kínoz. Mintha ide-oda mászkálna bennem, rajtam, behálózna egészen. Először a fényt pusztította el a szememben. Ha tükörbe nézek, látom. Megszűnt az öröm, az életerő ragyogása, a tekintet tompa lett, fásult, üres. Aztán a mosolyt is megölte, csak torz, kényszeredett vigyor sikeredik néha az arcomra, ami akár vicssorgás is lehet. A száj körül kemény ránc. Szigorúvá tesz, mintha állandóan fintorognék, utálkoznék az életre. A hajamban is mászkál, reggelre napról napra több ezüst szálát sző bele. Aztán belemászott a számba,

hogy ne tudjak enni, ne érezzem az ízeletet, ne tudjak nyelni, hányingerem legyen, ne essen jól semmi. Legyek erőtlen, gyenge, ő erősebb lehessen. Az orromba mászott, hogy csak azt az egy illatot érezzem, mindig, mindenhol. Az ő szagát. A fülemben, ott azt akarta, ne halljak mást, csak amit ő akar. Végigszaladt a gerincemen, legyen görnyedt a hátam, majd a vállamon, ne tudjam kihúzni magamat, a nyakamon, ne tudjam felemelni a fejemet. Aztán az álmaimba is befurakodott. Hogy csak forogóldjak, vergődjek, nyöszörögjek, vagy fél éjszaka a plafont bámuljam ébren. Vagy álmodjak rosszat, olyat, amitől a legjobban félek. És az agyam... lüktet, zszibong, kattog, nem tud leállni, a gondolatokkal gyötör. A gondolatokkal, amelyek megfájdítják a fejemet, néha napokra, amikor csak sötét szobában tudok feküdni a teljes csöndben. A gondolatok, melyek mélyezik a lelkemet, elpusztítanak körülöttem mindent, felőrölnek, elvesztem tőlük az eszemet is. Ezekkel megőrjít. A rabjává tesz. Nem enged tőlük szabadulni. A gondolatokkal megölette a legszebbet, amiben valaha részem volt. Minden elveszett miattuk, minden más lett. És most kacag a mellkasomban. Ott ül a legtöbbet. Ott fészkel. Néha meg is csíp, olyankor alig kapok levegőt.

Esni kezd, egyre hidegebb van, egyre sötétebb. Azt sem tudom, hol vagyok, mennyi az idő, merre induljak, hol parkolok. Vissza kellene menni. Haza kellene menni. Bebámulok egy kirakatba. Látok egy pókot a sarokban...

HARTAY CSABA

Aki nincs fent a Facebookon

Van ilyen ember, és ez most nem poén, nem kamu. Nem lájkvadász. Milyen lehet az élete? Van neki valódi élete a Facebookon kívül? Mi lehet ott? Si-várság. Mit tesz a fotóival? Mit? Megnézi. És? Megmutatja egy embernek? Kettőnek? Kinek?

Nincs jelen az igazi valóságban, nincs szerepe, nem jut levegőhöz. Kénytelen elfoglalni magát valamivel. Na, de mivel? Kimegy a természetbe. És? Egyedül nézelődik ott úgy, hogy egy fotót nem posztol sehová? Akkor ott sem járt. Ki hiszi el neki? Ő maga sem hiszi el az életét. Nem tudja visszakövetni, mi volt vele például egy éve.

Főz magának valami kaját. Nagy dolog, mondhatom. Kimeri a tányérba, le nem fotózná, mert minek, és komótosan megeszi az egészet. Volt, nincs, de leginkább sosem volt, mert hol a dokumentáció? Nem tud lájkolni. Mitől fosztja meg magát, fogalma sincs róla. Ölelés? Hagyjad már. Benyomni a tetszik gombot, az az igazi gesztus a barátaid felé. Abból érzik igazán, hogy törődsz velük. Egy kézfogás, egy ölelés túl tolazkodó és divatjamúlt megnyilvánulás. Ráadásul zavaró is a túlzott bizalmaskodás. Egy izzadt tenyér, egy testszagú közeledés meg is tudja mérgezni az emberi kapcsolatokat, míg egy lájkban benne van az intimitás és a szolid érzelmek kék kapszulába sűrített változata.

Megosztani valamit? Mit? Maximum a pizzájából ad egy szeletet, azt osztja meg veled, vagy ad egy harit a parizeres szendőjából, amíg te a kézműves burgered fotóját töltöd fel éppen a hírfolyamba. Ezek az ételek ráadásul lefotózatlanul kerülnek elfogyasztásra. Kvázi hiányos produktumok. Olyan, mintha a sót hagyná ki valaki a nyúl-paprikásból, vagy a húst a kolbászból.

Elolvas valahol egy megindító idézetet. Na és? Pár perc múlva elfelejti. Ahelyett, hogy hasonló lelki élményhez juttatná ismerősei sokaságát. De nem tudja, képtelen rá, mert nincs hírfolyama. Fogd már fel, a rádióból kényszerül tudomást szerezni a hírekről! Meg esetleg böngész a netet, de az ilyen még erre sem igazán kapható. Abszolút netellenes, az számára valami 21. századi huncutság, az ördög enciklopédiája.

Kénytelen az ilyen ember találkozni és beszélgetni veled. Ugye, milyen kellemetlen és zavaró tud ez lenni? Görgeted otthon a hírfolyamodat,

vége van szabad öt-nyolc órád, hogy tartalmasan eltölthesd a Facebookon, erre becsönget. Bejön, leül és dumál. Nem veszi észre magát, hogy te most épp egy volt osztálytársad megszületett gyermekének fotóját szeretnéd nyomtatékosan belájkolni, sőt hozzáfűznél egy „Tiszta apja, le sem tagadhatnád!” kommentet.

Ne is kezd neki magyarázni, mi ez az egész, úgysem érti. Ő egy olyan vad és manuális világban mozog, mint ami 1990 előtt volt a földön. Ő még mindig ott él, abban a fára mászós, kútból ivós, csokolózós korszakban. Szánalmas ez valahol. És akkor megkérdi, hogy hol lesz a Facebook, ha egyszer összeomlik a kedvenc interneted. Hajadat tépnéd legszívesebben. Mi konkrétumot tud az ismerőseiről? Már ha egyáltalán vannak neki haverjai. Az ilyen ember sosem fogja így átélni azt az érzést, hogy van 1893 ismerőse, és egy kattintással minden megtudhat mindenkiről.

Hol van most, melyik presszóban, konkrétan hol nyaralt Horvátban a párjával, mit főzött tegnap, kivel van bonyolult kapcsolatban, meg ilyen fontos adatok. Hány és hány kihagyhatatlan születésnapról marad le így! Nem értesül időben róla, mert nem jelzi neki semmi, hogy hé, üzenj már oda Polernyákné Zalvai Anikónak valamilyen formában, hogy BSZ!, vagy HB2U!

Információszegény állapotban lebeg a szerencsétlen flótás. Kénytelen divatjamúlt, valódi könyveket lapozgatni, és azok a lapok semmiféle háttérvilágítást nem kapnak, míg a Face belülről sugárzik az arcodba, ha rácsatlakozol. Meg eleve, mit csinál egy ilyen az okostelefonjával? Semmit. Nincs is neki olyan. Egy réges-régi Nokiája van. Egy kis kijelzős krumpli, megapixelmentes, nulla kamerával. Az ilyen alakok okozzák a világon a valódi nehézségeket, akik nem képesek bekapcsolódni a szájbertérbe. Több kárt okoznak a társadalomnak, mint a chemtrail.

Írántuk érzett mérhetetlen haragom ellenére mégis azt mondom, nyújtsunk feléjük egy lájkolást formázó, virtuális jobbot. Szervezzünk találkozókat nekik, tartsunk előadást. Meg kell győznünk őket, mert egy varázslatos világról maradnak le, ha nem csatlakoznak.

Jobb lájkolni, mint kapni, ez legyen a szlogenünk feléjük.

HORVÁTH GÁBOR MIKLÓS

szent

a hagyomány szerint Assisi Szent Ferenc hitte azt hogy a halandó ember képes Isten Fiához hasonló módon élni felajánlva magát minden erejével teljes szívével az Atya akaratát teljesíteni mintha testvére volna

Jézusnak mintha testvére volna minden ellenségének és bántalmazójának szegényeknek gazdagoknak gyilkosoknak testvére az egyház vezetőinek is akik még hallani sem akarnak róla hogy mindenüket a koldusoknak adják

így hát gyötrődött a szent ég és föld között a jézusi tanítást és az emberek saját élhetőnek tartott törvényeit nem tudta összeegyeztetni egymással elbizonytalanodott talán tévedett ember nem képes erre az áldozatra

MISKE EMŐ: Út

KÉRINGER GÁBOR

Utópia, avagy a függőségről

- Kérsz egy verset?
- Mid van?
- Csokonai. Zsebemben egy kötet. A szomszéd trafikban akciós.
- Én Radnótit olvasok. Reggel úgy ébredek, nem is bírnám ki nélküle. Esetleg kávé mellé egy füstszívós Weöres.
- Az a baj, hogy drága, már húsz éve próbálok leszokni.
- Lépjünk odébb, ott az olvasásra kijelölt hely. Állítólag passzívan is hat.
- Na poroljunk! Dühöng a főnök.

VASS TIBOR

Arany posztjához Kondor mégsem szól hozzá a fészen

Az El, Kondor, Pláza idejéből

Anyám csigaház, apám bigegyere, ki.
 Én, a harcfi, sáraranyért nem tépek soha,
 surlófényt hosszúval sor-rovok untalan.
 Vok zabálnivaló gyerek, rokonoknak.
 A vetkezni fel illik rám, a turha
 életbe, az arány- és arámtalanság, falnak
 megyek tőle nekije. Esengek: csiga, biga,
 Toldi-elhalasztott kisköt-, elszalasztott hójelek.
 Anyám meleg-kunos, apám hígéd-kínos.
 Oszt adjam össze eme ógyelgő, csúfos
 pszichoszomat. A falszöveg alakítása mián
 nem kanyarintatom, hibáim kivált miért
 elválasztársiak. Hagyom farbába harapni
 a fény-eget. Minden osztásnál valszeg
 büntiből jut hozzám a talanság, máshoz
 ruha, szerelem, állítsuk be a játszmát
 boldognakszarvadat mutasd valamiképpen,
 azonképpen a földön is, milyen hős az
 eperfa gombja, ammen (nyiben). Híveim,
 hallgassuk most ülve a L'isten one igéjét.
 Maradjunk enni benn, nyálban jók
 vagyunk. Visszafelé a folyásban hátha
 felrémlik, hanyadikban volt tetsz a halál,
 hol romlott zápra az utolsó előtti okostojás.
 Nincs könnyű középút, megjátszott rész-
 vételi arány. El, Kondor, pláza. Nagyot
 szoppan, El hallgat. A pillanat megzuhan,
 estünk olyan, akár a csigáknak, házunkból
 a hőtől kifele. Este van, anya nyúlhat
 álmunkba. Apám szebb lenne, de túlon túl
 aranyos, ahogyan végez, ahogyan ordas,
 lődöz csiga-nyugalomba. Ki kell derítenem,
 hanyadik szó a kérlek, hanyadik a hagyjál
 már, hanyadikra érnék sáraranyához úgy,
 hogy súrlnám helyesen én, a harcfi, a fényt.

BODA ZSUZSA

A múltó idő bére

Lyukacsos erőd most a szív.
 Gerincén elfolynak a pillanatok,
 és éles hangon csikordul a jövő.
 Ha bátor lennék, ha tehetném,
 a lyukak mélyére néznék,
 beléjük ereszkednék,
 kimosnám, kipucolnám őket szépre.
 Ez lenne a múltó idő bére.

GULYÁS MIKLÓS CSABA

Fájdalom villáma

Fájdalom villáma jár át vastagon,
 és szenvedek egyre,
 ...már harmadnapon!

VÖRÖS ISTVÁN

Drótszonettek

37.

(„Világító részletek”)

Ma sincs vészes állapotban a nagyvilág. A bátyám homokból mintázta ki a szobrát. Homok vagyunk, hiába kéne acél vagy kő lenni. Marad

az örök haldoklás, múló alak,
az embert a hideg kirázza,
s közben potyog a homok a világba.
Kirázott szőnyeg a szobor alatt.

Ma is csak haldoklunk mindannyian.
Szobrok kiporszívózott szőnyegen.
Ott, ahol a lélek terem,

hervadunk el. Akkor mi van?
Mi nincs? Miért is hagynánk annyiban?
Homok hullámszik minden kezdeten.

BODA ZSUZSA

Antitézis

Mindenki alszik,
csak én vagyok ébren.
Feljajdul, dühöng
a szél a sötétben.
Kéz szorít csendet,
jajdul a lélek.
A fájdalmam nélkül
semmit sem érek.
Őrzöm a kínom,
nevelgetem szépen.
Antitézis lettem
az érzéketlenségben.

BOEMANT László felvétele

40.

(A pénz kihűl)

A pénztől vagy hiányától a föld kihűl.
A pénz már akkor múlt, ha kezdedben van,
mint két tenyér, ha összecsattan,
elmúlik minden, a múlton kívül.

A többi nincs. A régi érték
felejtéssé vagy tárgyakká kövül.
A sok meg nem történt lehetőség közül
a gazdagok a semmit kérték.

A valamivel úgyszincsen mit tenni.
Aki mindent kap, azt kérdezi: Ennyi?
De a kevésnek mindenki örül.

Az űr szélére mért kéne kimenni,
elég a bentet kifizetni.
A mozdulatlan körpályán röpül.

BABICS IMRE

Kapitány

Elfáradtam, fiúk,
de tényleg,
rímelve, kiút
nincs, fénylek
magamban magamnak, a kitagadottság
sötét vizein, „Miért nem takarodsz át
holtak közé?” – kérdik valójukban azok,
kik miatt
keserves kenyér jutott osztályrészemül;
égi hab
hömpölygésében – honunk – valahány vacog
csak, míg én hús korallbarlangban feküdnék,
így lesz, s akkor kárörömtől megrészegül
az összes lékelő
lyuklélek;
létutó, lételő:
űrszélek
varratán siklunk, hullám forr, zúg: – *Esküd még
köt!* –, s a hajóhídről roskadok kolibrik
szárnycsapásai közé vissza, láptavak
szűnyogfelhője intésem: – Ide a vak,
vén lantost, járjon körbe a rumos ibrik;
ha rólam hantálsz, pöcsös, halkítsd le szavad!

GYUKICS GÁBOR

forradalom
előtt

ez az
amit régóta
meg akarsz tenni
csak időd nincs rá soha
meg különben is minek
és amikor végül
találsz egy résnyi időt
és rá bőven okot
akkor úgy érzed
értelme nincs
ezen tépelődsz
némán
akár a szikla
amin ülsz

Hajóács

Hol eszmék teremnek,
voltam nagy békesség lebegő lakója,
ácsoltam hajóm, palánkja csont, bőr, zsiger,
vízre löktem
– bűn, ha nem teszem meg –,
s párhuzamos villámcsapás volt a sólya,
s iker hullócsillag-pálya volt a sólya,
a Sötét Kor zátonyán rögtön megfeneklett,
és sikongott súlytalan, sekély sereglet
ott, mögöttem,
s csak én hittem: leszek e regattán, ki nyer,
s végre megtér
tükörsima tengerre, ám magasodtak
palcikaemberkék faragta keresztek,
szerény személyemnek
szólók, de bolond, kinek úgy tűnik, vesztek,
érdeke tajték csupán, s élőhalottak
foszló nádtutaján evickél, míg tőlem
vörösbeigy kér
fészket az árbockosárban, s fönny mező len
is nő nekem, s pókfonal, földbe eresztett.

BOLEMANT LÁSZLÓ felvétele

MORKUSZT TAMÁS **Térgörbítőknek**

Varázsolnék,
időtlen-időt.
Fújnék,
színes buborékokat.
Tárguló térnek.
Gyermekeknek,
játékra.
Hogy eljöjjenek.
Dimenziók közt bújócskázásra,
misztikus lényekkel csatázásra,
a sokat vágott fénykarddal.
Barátságos szörnyeket,
akikkel főhósként,
térítenék a megtévedt gonoszt
a jó oldalra.
Harcos hercegnőket is,
társnak a kalandban.
Egy fél naprendszer,
és egy csillaghajó flottát.
Jutalmul a teljesített küldetésért.
Pihenésképpen,
vattacukor felhőről,
lábat lógatva,
a választás lehetőségét.
A párhuzamos jövők között.

KISTELEKI DÓRA:
Dimenziók

NOVÁK VALENTIN

Olvadás,

amelyben Cholnoky Laci elszórakoztat egy koszorúslánykát, s mindeközben megeteti megolvadt önmagával a galambokat...

Cholnoky Laci a Mennyei Rózsák terén koptatta a padot. Már a harmadik esküvő téri sürgése–forgása környezte. Gyülekezések, csokordobások, csoportképkattintás. Ezalatt elszopogatott úgy fél liter kisüstit. Házit. Az ihletet várta, de az ihlet késett. Igaz, nem is ígérte magát aznapra. A rózsákban rózsabogararak, a templom téglaközeiben pókok, hangyaországutak. A fákon galambok olvadoztak. Cholnoky is olvadozott az augusztusi negyven fokban, de nem ült árnyékba, mert úgy tartotta, ha az ihletet faképnél hagyja, kergetheti majd napokig. De az ihlet szűz kurva. Ezzel nem számolt. Így hiába fogyott a kisüsti, nem jött, de nőtt a meleg az inggallér mögött. És ahogy nőtt a testhő, Cholnokynak megolvadt az arca. Először az orra cseppfolyósodott, majd a füle is csöpögni kezdett. Ez megmozdította a dús fantáziájú galambokat, akik a cigarettacsikket is kaviárnak nézik. Most a szemöldök lágyult meg, akár tűztől a műanyag, s folyt rá az üres üvegre révedt szemekre. Meleg sötét lett. Cholnoky lába térdből leolvadt, s cipőire csorgott cingár láb-szára. Pantallója lángra kapott, s e plusz hő már a markásabb combot is megsercegette. Az egyik esküvői csapatból habos ruhás kislány keveredett elébe:

– De hát a bácsi elolvad! – cserfeskedett. – A bácsi gyertya?

Aztán elrohant, s ráncigálva anyja kosztümét, mutogatott Cholnoky felé, míg idegesítő fejhangján kiabált:

– Anyu, anyu, anyu, elolvad az a bácsi a napon!

Ám az anyuka nem akart vele törődni, hát még a bácsival, melyhez hasonlók tucatával olvadnak el naponta Nagybapesten. S főleg azért nem, mert egy pletyka közepén időzött a figyelme. A látó kislány azonban nem hagyta magát, így tíz perc ricsajozás után anyuka végre rárivallt:

– Ne butáskodj, az emberek nem olvadnak el.

Nem jött az ihlet. Az ma máshol kocsmázott, vagy épp józanodott, valami absztinens vegan író száradt agyában. Kifogyott az üveg, s nem volt idő feltápáskodni, pedig már ment volna, mert tudta, semmi nem jut az eszébe, hiába időz itt tovább.

Az utóbbi napokban fáradtabb volt az átlagosnál. Sokat révedezett a semmibe, ólmos tagjait leeresztve vagy széjjelvetve, attól függően, ülve vagy fekve halt bele az idő elviselhetetlenségébe. Gondolattalanul nézte a jelen pillanatait. A látottakat nem rendszerezte, az elkövetkezendő nem érdekelté anyyira, hogy elvárásai legyenek vele szemben. Néha eszébe jutott, hogy ezt meghalva is tehetné. Ahogy ott szenvedett, s egyre furcsábban érezve magát, leste a vele incselkedő jövőtlenséget, mellé ült két alak. Nem, nem két novellaihlet, kik jobbról is, balról is felkarolnák, hanem Viktor és Jenő. Viktor is részeg volt, ám derűsebben szemlélte a világot. A galambokat elkergette Laci leolvadt lábaitól, hisz azok arcátlanul csőrölgették a prózaíró e földi olvadékát. Jenő térképarcán felhők időztek:

– Nem lesz ez így jó, srácok. Már nem bírja a tárcám ezt a rengeteg csövecskét, amit, Lacikám, utóbb már ágyura cseréltél, de ti együtt, úgy általában, betermeltek – bökött az üveg felé.

– De a művészet nevében – szólott Viktor, s gondolt hasonlót a depresszív rutinjából kikökkent Laci.

– Nehogy azt higgyétek, hogy a ti művészetetek tartja meg az én hírnevem. Ma leve szem a kezem rólatok.

Ekkor ért oda hozzájuk egy japán turista-csoport. Csupa munka-alkoholista férfi, aki szelfivideót készített hiperérzékeny, transzcendenst látó kamerájával. Felvételeiken három ember ült a padon. Egy olvadt író, egy teljes író, valamint egy földrajztudós. A képelemző szoftver még azt is megmutatta, hogy a fejük hátterében kibomló csoportozatot ro-

koni szálak fűzik össze, s hármójuk közül az egyik, több-kevesebb rendszerességgel, de megsegíti a másik kettőt, viszont már elege van ebből az altruizmusból. A japánok nem értették a visszanezett képkockákat, mert, ha egyáltalán emlékeztek is azokra a minutumokra, csak az juthatott eszükbe, hogy egy fölöttébb ittas (beszakézott) alak kornyadozott a padon. Egyes egyedül. Nem olvadt, s nem is fogta közre az ég egy adta világon senki. Mellette egy habos-fodros kislány téblábolt, a földet pedig, amin egy morzsa, egy pálinkaágyból maradt fonnyadt meggydarab nem sok, annyi se volt, vadul csipegették a galambok. Többek ki is törölték a Mennyei Rózsák terén felvett húsz-harminc másodperces etűdöt, mert jelentéktelen volt számukra, főleg, hogy valamiféle technikai hiba (csoda) folytán a munka-alkoholisták feje helyén szép-öblös rózsák, illetve Trivulzió szei nyiladoztak.

De térjünk vissza a mi időnkhez (a jövőből), a mi terünkhöz (a hetedik kerületbe), s vizsgáljuk meg, mi is történt Cholnoky Lászlóval innen és túl...

Nagyjából semmi. A látománytestvéreket már a fodros-habos kislány sem észlelte, Viktor Trivulzióval randevúzott, míg Jenő, chamtrailnek álcázva magát a Kárpát-medence domborzatát pixelesítette. A násznép elindult a templomhomályba. A kicsi, cserfes koszorúslányka odatérdepelt a pad elé olvadt íróhoz, s a képlékeny viaszból bumfordi mackót gyúrt. Ekkor értek ki a templomból az őt firtató rokonok. A szertartás késett. Olvadás, avagy átlényegülés miatt. Lehordták a kislányt, kiből húsz év múltán író lett, de hamar elvitte más tájakra a ski-

MISKE EMŐ: Rejtekadó

zofréria. Cholnoky nagyokat hortyogva aludt a Mennyei Rózsák terének padján. A japánok egyike-másika szívrohamot kapott a felettek előtti hajlongás közben. Prikk pénzt talált Cholnoky hevült álmaiban, mikor az ihlet, lihegve ugyan, de elhelyezkedett László agyának mozitermében. A galambok pedig, okszerű létüket meghazudtolva, alácsöpgöttek a templomtér fáiról. Hisz minden csak illúzió...

I S T E N | N Ő

A DÉVÍ-KULTUSZ ÉS A HAGYOMÁNYOS NŐI SZEREPEK INDIÁBAN
2018. MÁJUS 11. - 2019. JANUÁR 6.

Hopp Ferenc Ázsiai Művészeti Múzeum
1062 Budapest, Andrássy út 103.

ZALABA ZSUZSA

Meg sem szólal

A borotvahabot felkenték az égre.
Fehér inget ölt, ki a keresztjét magára veszi.
Lenézhet a kút aljára, a napot ott is meglátja.
Kúsznak fészkeink, fákra, avar közé ...
Cseppnyi csend, arctalan arcok, ezé-azé.
Aki meg sem szólal, már sokat mondott.

BOLEMANT LÁSZLÓ felvétele

SZAUER ÁGOSTON

Gömbhéjak

Az ég tökély —
e kép hamis.
Lyukas lehet,
de kék az is,

egyforma kék,
de lyukra lyuk,
egymásra nyílt
üres kapuk.

Felhő se jár.
És hirtelen
huzat libeg —
a végtelen.

JUHÁSZ ZSUZSANNA

Megérkezés

Mozdulataim pizska,
mint gyufafej felkapart mérge az asztalon,
mint az élvhajhász ciprusok megtelepedése
a buddha-tanokban,
mint a megpihenés a sárkány hetedik fejénél.

SZEPESI ZSUZSANNA

Ma még...

Hiányod szülte a lázongást,
a könnyes, vádló szavakat —
Örülj, még áradó léteket
nem zárta le közöny-lakat.

tama
tailor made solutions

www.tamaso.hu

**Kis példányszámú könyvek és
újságok gyártásának specialistája**

CSONTOS MÁRTA

Rózsakert 3.

Fázós májusi délután
 eleven szirmokból néz
 vissza rám a könnyű
 zöldből kibuggyanó vörös,
 fátyolos sárgába burkolódzva
 térdel föl az égen a vándorló Nap,
 hogy az új színkombinációban,
 mint könnyű léptű erdei
 tündér megrázza kibontott
 haját, s engedje, hogy a
 szürke égből lenéző istenek
 tenyerükben magukkal vihessék
 a résekből olvadó illatot, s
 az ellenfényben elnyúljanak
 az árnyékok között.

Fönt, a magasból már nem
 látszik a táj, s te csak ülsz a felhők
 közötti csendben, s néha
 megérinted a forró kövekből
 faragott csillagokat, s már
 magad sem tudod prehisztorikus
 magányodban, hol hagytad
 magukra az angyalkórust, s miért
 nem hallod már soha a
 gyermekkori harangjátékokat.

Plakátmúzeum

Belvárosi Fesztivál
 újnyugat
 IRODALMI KÖR

2018. május 27. (vasárnap) 18:30
 a Klasszikus és Kortárs Zenei Színpadon – Vigadó tér

TALÁNY AKUSZTIK nagykoncert & borkóstoló
 Korponay Zsófi • Blazsovszky Ákos • Zöld Csaba

Művészeti vezető: ^{Schwalm} Szabó Zoltán Attila

Kálloy Molnár Péter Dúzi Tamás – az év borásza (2014)

Részletes program: www.facebook.com/belfeszt

Kognárdi
 DÚZSI TAMÁS

DEBRECZENY GYÖRGY a festészet

*kollázs Molnár-C. Pál
képcímeiből*

a festészet angyali üdvözet
szent öröm
a festészet vénasszonyok nyara
itáliai táj lovasokkal
pulóveres madonna téli tájban

a festészet telefonos kisasszony
összekapcsolja a pegazust
a lázadással
a pamlagon fekvő hölgy felül
és telefonál a lázadóknak

van egy kis tüze?
kérdi a Lupa-szigeti Vénusz
egy erotikus jelenet közepén
a zarándoktól a ciprusligetben
mert a festészet tűz ciprus és erotika

Assisi Szent Ferenc prédikál a madaraknak
indul az Est abbáziai vonata
Don Quijote szürrealista tájban
ibolyát szed Bródy Lilinek
partot ér és elszunnyad az angyal

a festészet angyala
aki az üdvözetet hozta

FILIP TAMÁS

Élő múzeum

Sok imádság van itt, főleg
derűsek, de könyörgők és riadtak is.
Az énekeskönyv meg hol máshol volna
nyitva, mint ennél a résznél:
Húsvét vigíliája.

A falon Szent Ferenc vezényel, és
megénekelgeti a madarakat.
A halak is kidugják fejüket a vízből,
és eltátják szájukat, hogy lám,
őket is megszólítja a Szent, és
együgyű lelküknek enni ad.

*

Nézem a szemüvegét,
melyen át ő látta a világot.
Nézem megvénült ecsetjeit,
hányszor járták be a mágikus távot
a paletta és a vászon között.

*

Oszlopsor fut a végtelenbe,
elöl vérzik a magányos tőr,
amellyel valakit megöltek.
Balra fekete köpenyek menekülnek.
Sok Brutus vagy sok Sparafucile?

DRASKÓCZI ÁGNES

A parkban, 1910-ben

(Molnár-C. Pál képe)

Egy zárt, sárga, s egy nyitott, vörös napernyő.
Hosszú, fehér ruhák. A parkban épp délidő.
Verőfény. Kavicsos úton nők sétálnak ott.
Jobbra lépcső, virágágy. És fehér oszlopok.

Csak mennek karonfogva, tisztán, ártatlanul.
Árnyékuk balról a barna kavicsra hull.
Vár rájuk elöl sötét lombok rengetege.
Patyolat ruhájuk vajon az marad-e?

HEKL KRISZTINA

Pengeélen

Molnár-C. Pál: Az atomháború árnyékában élünk

Avatásodra nőket nem hívtak, Lady Liberty, hisz oly világban élünk, hol nőnek szabadsága nincs, elnököd pengeélen táncol, hirdeti az orosz tévé, hetvenen meghaltak Damaszkusz mellett, érkezni fognak szép, új, okos rakéták, mondják, a háború küszöbén állunk, kell sok rizs, jód, zabpelyhely, víz és konzerv, mindenki ásson privát sírt, Lady Liberty míg jobb lábad emeled, felszáll a végítélet gép, fejed fölött rakéták horzsolják az eget, gyors, lesz, mondják és váratlan, a tíz másodperces villanás előtti csendben dermesztő színben játszik majd a cement talapzat, sárga füst csavarodik, tórusz alakban forognak, mint méhek szállnak a gyolcsruhában égő terek, elporladnak egymásba robbanó világok, hússzagú hajad napfonat, töviskoronád a világ-úrbe párolog, égő fáklyád sugárzó hamu fedi, férfi már nem kíván, Lady Liberty, álmod deformált testedben reked.

Megrendelhető:

happycaroffice@gmail.com
erefbt@gmail.com

VÁLTSON DIGITÁLISRA!

Olvassa a Nyugat Plusz magazin digitális változatát!

your digital media
Dimag
dimag.hu

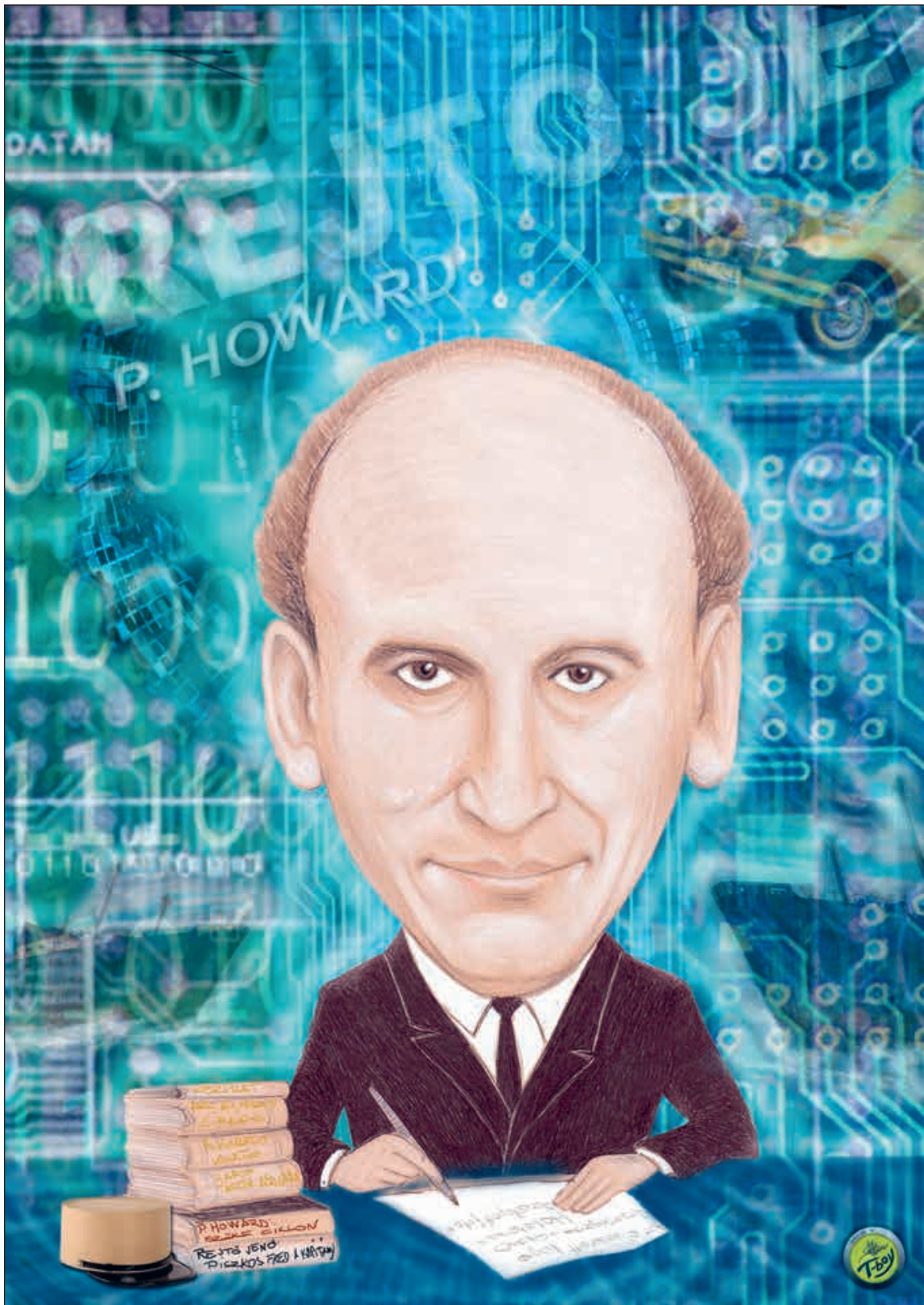

interaktív
tartalmak

folyamatosan
bővülő kínálat

IPad, PC, OSX
Android, Win8

FIVE INTERNATIONAL KFT. // UGYFELSZOLGALAT@DIMAG.HU

Gaál Tibor T-Boy: Rejtő Jenő – újratöltve

Irodalmi expressz

MOLNÁR JÓZSEF

„Akit a mozdony füstje...”

Egykor a vasút csillaga szebb volt, mint a Szíriusz,
s dolgozói ragyogtak a fényben...

Gyakornokként gyorsfordában jártam. Vittük az expresszt
Ladányig, majd a szlovák határon át Sturovóig. Ott lekapcsolták
a mozdonyt. Másik szerelvénnel robogtunk tovább: Dunakanyar,
Dömös és a visegrádi vár integetett jöttünkre. A Duna szemmel követett...

Két év ismerkedő tanulás után levizsgáztam. A fék a legfontosabb,
mondta a tanár, elindulni még egy gyerek is tud. Ikerfiaim megszülettek,
s már félévesek voltak, amikor behívtak katonának. Reménykedtem, felmentenek.

Mikor leszereltem, szabad villany, mondta a vezénylő, és tehervonatokat
húztunk; hárman voltunk, egy idősebb mozdonyvezető, én, a tapasztalatlan, s a
kék és megingathatatlan mozdony állt mögöttünk.

Később hegyek közé vitt az utam, toló mozdonnyal jártam, majd személyvonatra
kerültem: Aszódtól Vácig, Sturovótól Pestig, Szegedtől a Nyugatiig utasaimra
vártam. A vasúti töltés mellett élő állatokra ekkor figyeltem fel. Elkezdtem
olvasni Molnár Gábor braziliai útleírásait.

Változtak az idők. Motorvonatra szálltam, hernyónak becéztük, majd mintha
még élne mentorom, tolató mozdonyra kerültem. Hívják Szöcskének, Csöpinek.
Ha duruzsolnak a szellőzőmotorjai, ha mozgásba lendülnek kerekei, olyan ez,
mint a szerelem. Melyet vasutas Apám gyermekkoromban belém oltott:
halálomig rózsaként viselem.

25 *máv* **nosztalgia**
éve az Élmények útján!

támogatásával.

*„Milyen bolondok is azok, akik letérnek az egyenes útról.
Tiszta lelkiismeret: ez a legfontosabb az életben...”*

Agatha Christie

A MOLNÁR-C. PÁL MŰTEREM – MÚZEUM AJÁNDÉKA A NYUGAT PLUSZ OLVASÓINAK!

A mű címe:

Molnár-C. Pál: Assisi

Molnár-C. Pál (1894–1981) festőművész a Gellérthegy oldalában, egy Ménesi úti villában élt és alkotott 50 éven át. Halála után, 1984-ben kisebbik lánya, dr. Csillag Pálné Éva, családi gondozású magánmúzeumot hozott létre, ahol a művek a születésük helyén láthatók.

A múzeum címe: 1118 Budapest, Ménesi út 65.

E-mail: info@mcpmuzeum.hu